ŞCOALA BASARABEANĂ

REVISTĂ LUNARĂ DE CULTURĂ PEDAGOGICĂ ŞI APĂRAREA INTERESELOR INVĂŢĂTOREŞTI

La recreaţie, în prima zi de şcoală
(Foto. dr. P. Neaga)

ANUL IV. No 7–8. SEPT. – OCTOMBRIE 1936.

SUMARUL:

Trăiască Regele . . . . . „Şcoala Basarabeană"
Ion Cioabă †. . . . . I. Arhip
Un cuvânt de îmbărbătare . . . . D-r C. Anghelescu
Reorganizarea revistei . . . . . Comitetul de redacţie
Farmecul Muncii . . . Vl. Neaga
Învăţătorimea şi armonizarea salariilor . I. Arhip
De-ale toamnei . . . . . W.
Şi pentru copiii noştri . . . P. Crihan
Intre imperativele educaţiei şi cerinţele actualului . . . . . C. Cumpătă
Congresul general dela Cernăuţi . . . N. Zberea
A murit Iuliu Valaori Redacţia
Cercetări monografice la Nişcani . . . P. Ştefănucă
Asistenţa materială a copiilor . . . N. Olaru
Cursurile de vară dela Câmpulung . . C. V. R.
Echipele regale în Basarabia . . . Em. Gane
Gheorghe Palade † . . . . . I. Isbăşescu
Aneta Simionovici—Romano † . . . Redacţia
Nina Chicu † . . . . . Al. Alexandrescu
Învăţătorul şi tuberculoza . . . . . Manole
Folclor basarabean . . . . . P. Ştefănucă

BULETINUL PROFESIONAL

Şedinţa Comitetului Asociaţiei. Examen pent u gradul II Numiri cu t. provizoriu. Numiri de suplinitori. Mici informaţiuni, etc.

CRONICA

RECENZII: *„Psihologia temperamentului"* Dimitrie Todoranu M. Sadoveanu *„Paştele Blajinilor"* şi Ionel Teodoreanu „Soarele" de M. **Spiridonică.**

CARNETUL ŞCOALEI: „Transferări, detaşări şi numiri" de **Manole.** „O iniţiativ bună" şi „Iar dezastrul bacalaureatului de **Vl. Neaga.** „Cărţi didactice" de **C. V. R.** „Cascăli ignoranţi" **(Cps.)**

INSEMNĂRI SI POLEMICI: „O biruinţă" **Redacţia.** „Nu e frumos", „Şi pentru cei tineri", „Dar parnografia?" de **Vl. Neaga.**

REVISTA—REVISTELOR: „Viaţa Basarabiei", „Din trecutul nostru", „Pagini Basarabene", „Revista de pedagogie", etc. de **Cronicar** şi **N. O.**

BIBLIOGRAFIE: I. Gobrea, Radulescu Motru, C. Cumpătă, Tudor Vianu, etc.

OCHIREA ZIARELOR: „Pagina Învăţătorului", „Gânduri pentru şcoală" şi „Pentru cei 1500 de învăţători", de **Gustav.**

VIAŢA SATULUI: „Expoziţia de animale şi expoziţia de fructe". **Manole.**

ŞTIRI ŞI FAPTE: „Sărbătorirea d-lui St. Popescu", „Cinci ani dela moartea lui Th. Edison", „Zece ani dela moartea lui V. Babeş de **V. N.**" mici ştiri etc.

POŞTA REDACŢIEI: Inştiinţări şi comunicări.

M. S. REGELE CAROL AL II-LEA

ŞCOALA BASARABEANA
ORGAN AL ASOCIAŢIEI ÎNVĂŢĂTORILOR DIN JUD. LĂPUŞNA

Trăiască Regele!

Vineri 16 Octombrie a. c. M. S. Regele Carol a împlinit vârsta de 43 ani.

Născut pe acest pământ, în care eroismul atâtor vieţi a împletit nădejdile unui neam şi crescut în religia străbună, Suveranul nostru s'a identificat întru totul cu viaţa şi aspiraţiile neamului românesc de pretutindenea.

Tânăr, înţelept şi plin de vigoare M. S. Regele Carol al II-lea şi-a făcut un crez: ridicarea poporului nostru la nivelul de viaţă pe care îl merită, ceia ce înseamnă biruinţa românismului.

Acestui crez îşi închină El, ceas cu ceas şi an cu an puterile şi munca. Iar drumul ce-l urmează, e drumul cel mai drept şi cel mai rodnic: *şcoala* şi *cultura*.

De aceia, dragostea şi grija Suveranului pentru slujitorii şcoalei e nemărginită.

Nu vom uita niciodată frumoasele cuvinte pe cari ni le-a adresat la marele congres dela 8 Iunie a. c.:

„Învăţătorimea trebue să ştie că o iubesc; învăţătorimea să ştie că mă uit cu drag la ea şi prin ea mă uit în prisma intereselor generale ale ţării. Şi fiindcă sunt convins că ea va şti totdeauna să slujească cu credinţă desăvârşită ţara de aceia iubirea mea pentru ea este încă mai întărită".

Prin munca grea ce o depunem pe ogorul culturii poporului, am ştiut, vom şti şi deacum înainte să mergem tot înainte, spre zarea unui falnic viitor, alături şi împreună cu Regele nostru.

De aceia rugăm pe bunul Dumnezeu ca să-i hărăzească încă ani mulţi şi fericiţi, pentru binele lui şi a Ţării.

Trăiască Regele!

„Şcoala Basarabeană"

† Ion Cioabă.

In ziua de 14 Septembrie, un numeros şi select public a condus la locul de veşnică odihnă pe colegul Ion Cioabă. Cu persoana lui Cioabă dispare de pe meleagurile lăpuşnene un factor de cultură şi faptă româ-

nească, dispare un stejar neobosit şi încercat al mişcării noastre învăţătoreşti.

Născut în anul 1893, Octombrie 10, în Oltenia, Ion Cioabă a terminat Şcoala Normală la Bucureşti, fiind clasificat primul la diploma de capacitate. Incepe cariera de învăţător în 1915, fiind numit în satul natal Bahna jud. Mehedinţi. Venit în judeţul nostru cu prima falangă de propagandişti, în momentele cele mai înălţătoare din istoria neamului, când întregul neam românesc îşi sărbătorea reîntregirea sa, Ion Cioabă cu idealismul şi entuziasmul tinereţei sale, se pune în slujba şcoalei poporului, contribuind la întemeierea şi ridicarea ei.

Era epoca, când prăbuşindu-se vechea aşezare a culturii poporului, se puneau temeliile unei şcoli noui, şcoli naţionale. Şi dela ziditorii acestei şcoli se cerea pricepere, sacrificiu, muncă, suflet.

Cioabă le-a avut pe toate, le-a făcut pe toate. Zi cu zi, an cu an, el neobosit cutreeră satele judeţului, purtând pretutindeni dulcea slovă românească, chemând pe toţi colegii la muncă, îndrumându-i şi încurajându-i în noua acţiune de trezire şi luminare a conştiinţei româneşti. Situaţia ce-o

deţinea la început de subrevizor şcolar, iar apoi de revizor (926—927), nu l-a îndepărtat, ci dinpotrivă l-a apropiat, l-a contopit cu sufletele învăţătoreşti.

Numai astfel se poate înţelege cum I. Cioabă fiind în control trece prin încrederea unanimă a colegilor şi la conducerea Asociaţiei profesionale. Asociaţia judeţeană era pe acea vreme (1924) încă în faşă, abia se înjghebase; trebuia formată o conştiinţă profesională. Şi aici deci, pentru energia şi iniţiativa lui se deschidea un larg câmp de activitate. Şi Cioabă a stat la postul de datorie ca un dârz şi aprig luptător pentru apărarea drepturilor profesionale.

Asociaţia noastră este şi va rămâne strâns legată de numele lui.

Aşezământul „Casei de ajutor reciproc", sanatoriul de la Sergheevca, revista „Şcoala Basarabeană" şi multe alte realizări învăţătoreşti, lui îi datorează fiinţa.

A mai activat în societatea culturală „Astra Basarabiei" şi în „Fundaţiile Regale" şi colaborând aproape permanent la ziarele „Cuvântul Moldovenesc", „Raza" şi altele.

Nu i-a fost însă dat să-şi continue opera atât de vastă şi productivă.

O boală grea i-a pus la încercare sănătatea şi bunul, înţelegătorul, blândul coleg Ion Cioabă n'a rezistat — a căzut.

Învăţătorimea lăpuşneană rămâne adânc îndurerată de marele gol ce-l lasă în rândurile ei colegul I. Cioabă prin plecarea sa aşa de timpurie.

Ea îi va păstra veşnica şi neştirbita amintire şi recunoştinţă pentru contribuţia deosebit de preţioasă ce-a închinat şcoalei basarabene în vremurile cele mai grele de înjghebarea şi întemeierea ei, şi pentru serviciile imense aduse consolidării noastre profesionale.

Domnul să-l odihnească în rândul celor drepţi şi fericiţi!

I. Arhip

Un cuvânt de îmbărbătare

Cu ocazia începutului noului an şcolar, d. ministru d-r C. Angelescu vorbeşte învăţătorimei despre problemele ce interesează şcoala românească

D. dr. C. Angelescu, ministrul instrucţiunii publice, a rostit Miercuri 7 Octombrie a. c. la radio, următoarea interesantă conferinţă:

„Cu începerea acestui nou an şcolar. cred de datoria mea, ca conducător al şcoalei româneşti, să mă adresez, cum am făcut-o şi în anii trecuţi, corpului didactic din întreaga ţară, pentru a-i arăta, pe de o parte, ce trebuie făcut în anul şcolar care se deschide înaintea noastră, iar pe de altă parte, a-i exprima adânca mea recunoştinţă pentru munca, devotamentul şi dragostea ce a pus în anul expirat, pentru a duce mai departe şcoala românească şi a promova cultura din această ţară.

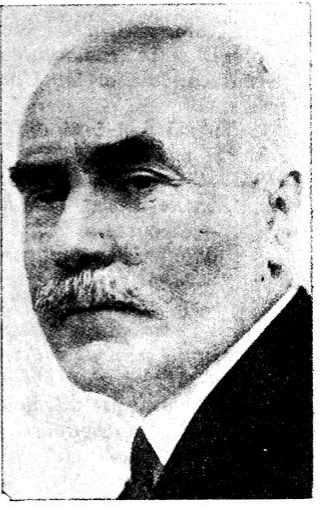

Construcţiile şcolare

In anul şcolar 1935—1936, s'au terminat multe din cele aproape 4000 de localuri noui de şcoală,

începute în 1933, rămânând ca restul să fie terminate în anul acesta şi să se înceapă alte clădiri, necesare învăţământului nostru. Căci, nu trebuie să uităm că, deşi, dela 1922—1928 s'au clădit aproape 7800 de şcoli, cari împreună cu şcolile clădite în aceşti din urmă 3 ani, urcă numărul şcolilor noui construite la peste 11.000, mai avem nevoie de încă cel puţin 20.000 de şcoli, pentru ca toţi copiii obligaţi să urmeze şcoala primară, să aibă localurile de şcoli necesare, localuri higienice şi construite după toate cerinţele pedagogice.

Frecvenţa

Nevoia de noui localuri de şcoli este cu atât mai mare, cu cât frecvenţa elevilor în şcoala primară a crescut într'o proporţie nebănuită până astăzi, graţie aplicării stricte a obligativităţii învăţământului şi graţie hărniciei imensei majorităţi a învăţătorilor noştri, conştienţi de înalta lor misiune. Frecvenţa în şcolile primare a întrecut în anul 1935—1936 cifra de 95%. Ori, localurile de şcoli sunt insuficiente, ca să adăpostească acest număr mare de elevi, chemaţi să se împărtăşească de binefacerile culturii; şi de aceea una din preocupările de căpetenie a celor chemaţi să conducă destinele acestei ţări, trebuie să fie preocuparea de a clădi într'un timp cât se poate de scurt, toate localurile de şcoli, necesare învăţământului nostru.

Afară de aceasta, trebuie să adăogăm, că dacă frecvenţa în primele 4 clase primare a fost atât de mare, tot astfel şi în cei 3 ani ai cursului supraprimar, această frecvenţă a trecut de 60%, fapt de o însemnătate capitală, fiind dată importanţa acestui învăţământ pentru viaţa de toate zilele a poporului nostru şi în special a poporului dela ţară.

De altfel, prin noua lege a învăţământului primar şi alcătuirea programei analitice a învăţământului supraprimar, învăţământul în cele 3 clase superioare a devenit eminamente practic, aşa încât elevii trebuie să înveţe în special practica agricolă şi îndeletnicirile necesare pentru viaţa de toate zilele; iar fetele trebuie să înveţe gospodăria casnică, pentru ca ele să devină bune gospodine, utile familiei şi casei lor.

Pentru a organiza în mod efectiv acest învăţământ practic,

anul acesta vom împăna întreaga ţară cu şcoli de gospodărie: unde învăţătoarele vor fi chemate să facă practica necesară, iar, cu ajutorul ministerului de agricultură, vom da tuturor învăţătorilor din această ţară, cunoştinţele trebuitoare pentru învăţământul agricol.

Mulţumiri, învăţătorilor şi organelor administrative

Inainte de a trece însă mai departe, ţinând seama de rezultatele satisfăcătoare, obţinute anul acesta în ceeace priveşte nouile construcţii de şcoli, cred de datoria mea să exprim mulţumirile cele mai călduroase, tuturor organelor administrative din această ţară: prefecţilor, primarilor, comitetelor şcolare şi tuturor bunilor români, cari m'au ajutat cu atâta însufleţire şi cu atâta înţelegere, la construirea nouilor locaşuri de cultură românească. Opera ce ei au săvârşit şi în aceşti 3 ani din urmă, ca şi opera înfăptuită dela 1922—1928, va arăta urmaşilor noştri cum a înţeles generaţiunea noastră să-şi îndeplinească datoria către acest popor, ţinut atâta vreme în ignoranţă şi departe de binefacerile culturii.

Deasemnea Ministerul culturei naţionale ţine să exprime adânca sa recunoştinţă învăţătorilor, cari şi-au îndeplinit cu sfinţenie datoria şi cari au obţinut rezultate aşa de frumoase în ceeace priveşte frecvenţa în şcoli. Am convingerea, că ei vor continua şi în viitor, să depună aceeaş muncă, acelaş devotament şi aceeaş dragoste pentru luminarea poporului, căci numai prin stârpirea analfabetismului, vom putea ocupa locul ce ni se cuvine în lumea adevăratelor popoare civilizate.

Rolul şcoalei

Indeplinirea obligativităţii învăţământului, nu este însă totul în învăţământul primar, cum am spus-o şi altă dată: şcoala primară, ca şi şcoala secundară sunt instituţiuni nu numai de cultură, dar şi de educaţiune. Rolul şcoalei nu se rezumă numai în a lumina mintea şi a da cunoştinţele ac-

tuale, pe care orice om cult trebuie să le cunoască, ci rolul şcoalei este cu mult mai mare; acest rol este în prima linie de natură educativă. Educaţiunea morală, educaţiunea religioasă, educaţiunea naţională formează adevărata bază a unei şcoale bine organizate. O cultură, oricât de profundă şi oricât de întinsă ar fi ea, nu are valoare, dacă nu este însoţită şi de o educaţie aleasă, dacă nu se caută a se forma din elev, un caracter, un om.

Atrag, deci, atenţiunea tuturor învăţătorilor, ca şi tuturor profesorilor din învăţământul secundar, să dea importanţa cuvenită acestei educaţiuni; să caute să formeze din copiii încredinţaţi lor, suflete alese, oameni de caracter, buni români, buni patrioţi, iubitori de ţară şi de Rege. Creşterea elevilor în sentimente eminamente naţionale, este pentru ţara şi neamul nostru o chestiune de existenţă şi de conservare a patrimoniului naţional, câştigat cu atâta trudă şi cu atâtea jertfe, de către generaţiile trecute. Atât închegarea unirii sufleteşti a neamului, cât şi conservarea graniţelor noastre naturale, câştigate după lupte şi suferinţe de secole, cer imperios această educaţiune.

In acelaş timp, nu trebuie uitat că Biserica, în trecutul acestui popor, a fost aceea, care ne-a menţinut nu numai limba şi credinţa strămoşească, dar a menţinut închegat sufletul acestui neam, formând o adevărată strajă neadormită, un stăvilar împotriva tuturor curentelor de destrămare naţională. De aceea, educaţiunea religioasă trebuie să meargă mână în mână cu educaţiunea naţională.

Asistenţa pentru elevii săraci

In circulara din anul trecut, am arătat că şcoala nu se rezumă numai în săli de clasă, ci ea trebuie să fie complectată cu material didactic, cu cantine şi cu băi şcolare.

Anul acesta s'a făcut o mare sforţare în această privinţă. In multe judeţe, pe lângă şcolile primare s'au construit băi pentru elevi şi multe din aceste şcoli sunt dotate cu cantine.

In vizitele făcute de către mine la diferite şcoli din ţară, am constatat cu adâncă îngrijorare, însă, că elevii din multe

şcoli, rău îmbrăcaţi, lipsiţi de hrană, sunt supuşi la toate boalele şi în special la tuberculoză. Mulţi din ei, vin dimineaţa la şcoală nemâncaţi, sau hrăniţi insuficient, mizeria şi lipsa de alimentaţie se observă pe feţele lor îngălbenite, boalele îi pândesc; iar starea lor fizică îi face incapabili, de a da atenţiunea cuvenită cursurilor ce li se predau.

A ne îngriji de cei bolnavi a spitaliza pe cei atinşi de boale, desigur este datoria unei societăţi bine organizate; a preveni însă boalele şi a împiedica ca un neam să nu se istovească, este o datorie tot atât de mare a celor cari conduc o ţară, a celor cări au în mâini destinele unui neam.

Insist deci, în mod imperios, asupra acestei chestiuni vitale pentru neamul nostru, care are o importanţă capitală, nu numai din punct de vedere şcolar, dar şi din punct de vedere social.

Rog pe directorii de şcoli primare şi secundare din întreaga ţară, să ia de urgenţă iniţiativa creerii de comitete, pentru înfiinţarea de cantine de ajutorare a copiilor săraci, cu hrană şi îmbrăcăminte. Să se facă apel la organele administrative şi la caritatea publică; să se insiste pe lângă toţi bunii români din fiecare localitate, ca să vină în ajutorul acestor copii. Să se dea serbări şcolare, pentru a se aduna fonduri şi să se stimuleze bunele sentimente ale elevilor bogaţi, ca să vină în ajutorul elevilor săraci; această acţiune fiind o operă de educaţie şi de solidaritate socială, care pune şcoala în adevăratul ei rol, făcând-o atractivă şi pentru copii şi pentru părinţi.

Higiena în şcoală

In aceeaş ordine de idei, revin asupra măsurilor higienice, ce trebuiesc luate în şcoli, acum la începutul anului şcolar. Nici unui elev nu-i este permis să intre în şcoală, înainte de a fi examinat de către medicul de plasă în comunele rurale, sau de către medicul şcolar sau comunal, în comunele urbane. Fiecărui elev, trebuie să i se alcătuiască fişa medicală, care-l însoţeşte până la ieşirea lui din şcoală. Elevii să fie tunşi şi spălaţi la intrarea lor în şcoală, cu hainele curate, şi în primele săptămâni ale începutului anului şcolar,

să li se dea noţiuni higienice simple şi practice, arătându-li-se cum să se spele pe mâini şi pe corp şi cum să se apere de boalele molipsitoare. Practica aceasta trebuie să intre în deprinderea copilului. Invăţătorul sau directorul şcoalei trebuie să dea importanţa cuvenită acestor dispoziţiuni, tot atât de necesare copilului, ca şi ştiinţa de carte pe care el o capătă în şcoală.

Invăţătorul, de altfel, trebuie să controleze în fiecare dimineaţă pe copii, atât din punctul de vedere higienic, cât şi din punctul de vedere al modului cum ei s'au condus în ziua precedentă, dacă au avut o purtare bună, dacă au fost cuviincioşi, căci numai astfel şcoala îşi îndeplineşte, pe lângă rolul său cultural şi menirea sa educativă, atât de necesară, cu deosebire într'o ţară ca a noastră, unde educaţiunea în familie lasă uneori atât de dorit.

Cărţi gratuite copiilor săraci

Alături de lipsa de îmbrăcăminte, lipsa de cărţi este unul din motivele, care impiedică pe copiii săraci să vină la şcoală Anul acesta am putut face o mare sforţare, graţie rabatului obţinut din costul cărţilor didactice şi am distribuit gratuit cărţi la copiii săraci, pentru mai multe milioane de lei. Nu este însă suficient; trebuie să ne dăm seama, că şcoala nu poate fi apanajul numai a celor bogaţi; şcoala trebuie pusă la îndemâna tuturor claselor sociale. Judeţele, comunele şi Statul trebuie să vie în ajutorul copiilor săraci, cum se face şi în alte ţări, căci numai astfel obligativitatea învăţământului poate fi aplicată, într'un mod imperios şi numai astfel se dă posibilitate celor săraci să înveţe carte, fapt care ne va permite ca din acest mediu să putem selecţiona elementele destoinice, care altfel sunt pierdute pentru desvoltarea culturală a acestei ţări.

Complectarea locurilor vacante

Ţinând seamă de nevoile învăţământului primar, în anul acesta am continuat cu numirea de noui învăţători: încă 1.500 de învăţători noui numiţi s'au alăturat la cei 10.500 numiţi dela 1933 până astăzi, dând astfel şcoalei româneşti noui forţe didactice, menite să răspândească lumina în pătura de jos a

poporului nostru, dornică de cultură şi căreia vitregia vremurilor nu i-a dat posibilitatea să se adape la binefacerile ştiinţei de carte.

Nevoile învăţământului nostru primar cer încă un număr de peste 30.000 de învăţători, dacă voim ca şcoala să-şi îndeplinească adevărata ei menire, pe care am arătat-o mai sus, de instituţie în acelaş timp culturală şi educativă, şi dacă voim ca cultura românească să fie răspândită în toate comunele şi cătunele din această ţară şi să nu mai rămână români înstrăinaţi de neamul lor ca cei pe cari îi mai găsim, atât la hotarele ţării, cât şi în judeţele, unde acţiunea stăpânitorilor de altă dată s'a exercitat cu atâta forţă, cu atâta sălbăticie.

Readucerea la matcă a românilor înstreinaţi

Deşi numărul învăţătorilor noştri nu este suficient pentru întreaga ţară, totuşi ţinând seamă însă, de zecile de mii de români înstrăinaţi de neamul lor în judeţele din centrul ţării am făcut anul acesta o sforţare şi am trimis în aceste judeţe încă câteva sute de învăţători pentru a propaga graiul strămoşesc şi a aduce la românism pe acei pe cari urgia st.ăină i-a desnaţionalizat.

Sforţările noastre vor găsi, sunt sigur, înţelegere la aceşti dascăli, cari sunt chemaţi la un mare apostolat, pe care ei îl vor îndeplini, am convingerea, cu tot sufletul şi cu tot devotamentul lor de buni români, chemaţi să-şi facă datoria în aceste tranşee de întărirea românismului, după cum sutele de mii de oşteni morţi pe câmpul de luptă şi-au făcut-o pe a lor, dându-ne România de astăzi, pe care noi suntem datori s'o consolidăm.

Dacă avem însă dreptul să cerem corpului nostru didactic să-şi îndeplinească cu sfinţenie înalta lui menire, avem în acelaş timp şi datoria să-i asigurăm situaţiunea lui materială, căci numai astfel el îşi va putea îndeplini rolul său, punându-şi toată munca şi tot sufletul la luminarea şi educarea poporului nostru.

Invăţământul secundar

Ca şi învăţământul primar, învăţământul nostru secundar este în plină desvoltare şi propăşire. Aproape toate şcoalele secundare îşi au localurile lor proprii, graţie sforţărilor făcute atât de minister, cât şi de comitetele şcolare.

Selecţionarea elementelor destinate studiilor superioare, se face cu cea mai mare atenţiune, graţie examenelor de fine de an, de admitere în gimnaziu şi în liceu şi graţie bacalaureatului. Rezultatele acestor examene dovedesc o pregătire din ce în ce mai solidă a absolvenţilor, aşa încât în Universităţi nu vor mai pătrunde de acum înainte, decât elemente apte pentru muncă, de înaltă intelectualitate, ce se desfăşoară de şcoalele noastre superioare.

Pentru a înlesni pătrunderea în şcoalele secundare a copiilor merituoşi de săteni, am sporit numărul burselor şi am creat noui internate.

Pentru a favoriza înfrăţirea sufletească a românilor din toate unghiurile ţării, am dat posibilitatea la mii de copii merituoşi, ai ţăranilor din teritoriile alipite, să vie la şcolile din Vechiul Regat, dându-le burse; trimiţând în acelaş timp bursieri din Vechiul Regat în teritoriile alipite.

Aceste măsuri, am convingerea, că vor asigura şi vor accelera desăvârşirea unificării sufleteşti a tuturor românilor, pe care o urmărim cu toţii dela sfârşitul marelui războiu şi până astăzi.

Invăţământul practic

In dorinţa ce cu toţii avem, ca tineretul nostru să se îndrepte către industrie, am votat anul acesta Legea învăţământului industrial şi Legea învăţământului comercial, menite să dea o nouă îndrumare tineretului din această ţară.

Atât prin aceste legi, cât şi prin programele alcătuite, învăţământului practic i s'a dat o desvoltare deosebită; mai mult de jumătate din orar este destinat acestui învăţământ practic, aşa încât în curând comerţul şi industria vor fi cucerite de elementul românesc ieşit din aceste şcoli de învăţământ practic. Fapt îmbucurător: anul acesta, la şcolile prac-

tice de băieţi şi de fete, numărul celor înscrişi este atât de mare, încât ar trebui să înfiinţăm în toate părţile, clase paralele, tineretul îndrumându-se în urma aplicării acestor legi cu preferinţă către acest învăţământ

Indrumarea tineretului către învăţământul practic precum şi selecţionarea serioasă a elementelor care ies din învăţământul teoretic, fac ca numărul studenţilor cari intră în Universităţile noastre să diminueze, într'un mod cât se poate de simţitor pe fiecare an.

Acum câţiva ani intrau în Universitate peste 8.500 de studenţi anual; anul trecut au intrat aproape 2000 din cauza înfiinţării clasei a 8-a la liceele noastre; iar anul acesta, deşi a funcţionat clasa 8-a, numărul studenţilor cari se vor înscrie la Universitate sau la şcoalele superioare, studenţi ieşiţi din liceu, nu va trece de 3.000, deci a treia parte din numărul studenţilor, cari se înscriau altă dată în Universităţi.

Pletora intelectuală, atât de periculoasă în alte ţării graţie selecţiunii ce noi facem, nu este prin urmare de temut în ţara noastră.

Un apel

Constatând, deci, cu o deosebită satisfacţie sufletească, starea înfloritoare, în care se găseşte învăţământul nostru, fac şi de rândul acesta, cu ocaziunea noului an şcolar, un călduros apel la patriotismul tuturor dascălilor şi le cer să mă ajute, ca să ducem mai departe, spre folosul ţării şi al culturii româneşti, opera pe care am întreprins-o.

Închegarea noastră sufletească, ca şi consolidarea Ţării, în graniţele ei actuale, în prima linie se obţin prin întărirea şi afirmarea idealului nostru cultural, prin o dragoste nemărginită de Ţară şi Rege.

Măriţi ca teritoriu, trebue să ne afirmăm ca energie creatoare şi această afirmare nu se poate întemeia, decât pe forţele sufleteşti şi pe sănătatea fizică şi morală, a tuturor fiilor acestei ţări.

Toată această înfăptuire, cum am spus-o şi altă dată, stă în mintea, în sufletul şi în mâinile dăscălimei noastre, îndrumători ai culturii naţionale.

România de mâine va fi aceea ce vor fi generaţiunile tinere, pe care le pregătesc dascălii de astăzi.

Am ferma convingere că, după cum dăscălimea română, conştientă de răspunderea şi de chemarea ei, a ştiut să facă dovadă, în vremurile grele de pregătire şi de apărare ale Neamului, va şti, şi de acum înainte, să-şi facă datoria, mobilizându-şi toate puterile spirituale şi fizice, pentru a duce la bun rezultat, marea operă de trăinicie şi de asigurare în viitor, a Neamului şi a Ţării".

Reorganizarea revistei

In şedinţa din 3 Octombrie a. c. Comitetul de conducere al Asociaţiei, întrunit împreună cu comitetul de redacţie al revistei, a luat în deliberare chestiunea reorganizării revistei noastre, în scop ca ea să poată corespunde cât mai bine tuturor intereselor învăţătorimei.

In urma discuţiilor ce au avut loc, în care toţi vorbitorii au accentuat necesitatea ca revista să fie nu numai un magazin de literatură pedagogică, ci şi un organ viu şi activ de luptă pe terenul revendicărilor noastre profesionale, cele două comitete, întrunite sub preşedinţia d-lui I. Arhip, au hotărît:

Revista rămâne cum a fost şi înainte: organ al Asociaţiei învăţătorilor din jud. Lăpuşna şi or. Chişinău.

Din punct de vedere redacţional, ea va cuprinde: material *pedagogic, cultural, de luptă profesională* şi *cronică informativă.*

Din colaborările pedagogice, se vor selecţiona şi se vor da publicităţii în deosebi acele articole ce tratează o problemă practică, în legătură cu organizarea învăţământului şi viaţa şcoalei.

In acest, scop revista va întreprinde *anchete şcolare*, după un plan bine chibzuit; va centraliza răspunsurile, le va sistematiza şi le va interpreta în cadrul unui *cerc de studii*, pentru ca sugestiile adunate în felul acesta să poată constitui un real îndreptar celor ce conduc destinele învăţământului, precum şi un mijloc adequat de cunoaştere a vieţii noastre şi a problemelor şcolare, pentru opinia publică.

Se va evita, cu rigurozitate chiar, publicarea articolelor de teorie seacă, de rezumare sau reeditate sub o formă de

cele mai multe ori puţin originală şi greoae, a ideilor cunoscute, pe cari colegii le pot găsi cu un profit mai mare în cărţile de unde au fost extrase. Fiecare număr însă va cuprinde un articol original de teorie pedagogică, bine conceput şi temeinic expus de specialişti în materie, la care revista va apela în acest scop.

Problemele culturale trebuesc tratate tot în legătură cu viaţa şcoalei, privind mai ales obligaţiunile şi activitatea extraşcolară a învăţătorului.

Apreciind importanţa căminelor culturale în opera de ridicare spirituală a satelor şi ţinând seama de faptul că toate aceste cămine, ca şi în genere activitatea de propagandă culturală a „Fundaţiilor Regale", se bizue în primul rând pe munca învăţătorilor, revista se va ocupa în deaproape şi de această latură foarte însemnată a activităţii noastre de luminători ai satelor

In limita spaţiului, revista va publica şi bucăţi de literatură şi poezie originală. Deasemenea folklor şi note de muzică, şcolară şi populară.

O deosebită atenţie se va acorda vieţii profesionale a dăscălimei, problemelor ce agită pe colegi, nevoilor ce le are şcoala unde funcţionează, nedreptăţilor şi abuzurilor pe care eventual le suferă din partea diferitelor autorităţi, inclusiv acelor şcolare şi a. m. d.

In această privinţă revista va fi o tribună publică de pe care fiecare coleg va putea să-şi ceară dreptatea, dacă a fost obijduit sau nedreptăţit de cineva.

Pentru a nu compromite însă această idee, pusă în slujba numai dreptăţii şi a binelui, domnii colegi, cari vor avea de publicat asemenea cazuri şi plângeri, trebue să fie bine informaţi în chestiunea respectivă, comunicându-ne numai *purul adevăr*, bazat pe *fapte* precise şi *acte*, şi *cu răspunderea semnăturii pe manuscris.*

Revista va cuprinde aşijderea şi o *cronică* bogată în felurite informaţiuni, care să furnizeze cititorului toate noutăţile din cursul lunei în domeniul activităţii ce îl interesează.

Ea va avea în permanenţă următoarele capitole:

Recenzii, în care se va expune pe scurt cuprinsul tipă-

riturilor recente, pedagogice, literare, ştiinţifice etc.

Pentru a înlesni colegilor orientarea în bibliografia pedagogică şi didactică, precum şi procurarea cărţilor de lectură, revista va întocmi un catalog fişier al tuturor cărţilor pedagogice şi de interes şcolar, aflătoare la diferite biblioteci din Chişinău. Fişierul va sta la dispoziţia colegilor în permanenţă la biblioteca Asociaţiei. El va fi publicat treptat şi în corpul revistei.

Deasemenea, pentru a veni în ajutor colegilor din judeţ, revista va intra în înţelegere cu toate bibliotecile pentru a stabili o modalitate de împrumut al cărţilor pe termen mai lung şi va înlesni, cu mijloacele ei, schimbul acestor cărţi, după cererea colegilor.

Buletinul profesional, va da toate informaţiunile cu privire la viaţa şi activitatea Asociaţiei noastre; comunicări oficiale, înştiinţări, note scurte despre viaţa profesională a colegilor din alte judeţe, ca şi acelora de peste hotare, etc.

Carnetul şcoalei. La această rubrică a cronicei, se va publica toată informaţia curentă ce priveşte viaţa şcolară din judeţ, din ţară şi din străinătate; dispoziţiunile cele mai importante ale autorităţilor şcolare şi comentarea lor în lumina nevoilor şcoalei şi a intereselor învăţătorimei. Fapte şi realizări. Felurite propuneri şi sugestii. Mici observaţii şi constatări etc.

Viaţa satului, va cuprinde aspecte din viaţa satelor noastre. Nevoile ţăranului, higiena, economia şi administraţia comunelor. Diferite probleme rurale Constatări şi propuneri în acest domeniu.

Insemnări şi polemici. Impresii din felurite domenii şi păreri cu privire la fapte, scrieri, idei, atitudini etc.

Cronica culturală va trata activitatea învăţătorilor în cadrul căminelor culturale şi a cercurilor culturale. Deasemeni şi orice alte aspecte şi preocupări de cultură, ai diferitelor instituţii cu acest caracter.

Revista revistelor va oglindi toată publicitatea periodică, pedagogică, literară şi ştiinţifică din ţară, iar după putinţă şi acea din străinătate.

Ochirea ziarelor. Spicuiri scurte din articolele cele mai

caracteristice despre învăţător şi şcoală, ce apar în presa cotidiană. Rubrica aceasta urmăreşte scopul să informeze pe colegii, ce n'au posibilitate să consulte toate ziarele, despre felul cum priveşte şi tratează presa cotidiană, diferite probleme şcolare şi dăscăleşti.

Ştiri şi fapte, tot felul de mici informaţii cu privire la felurite aspecte ale vieţii.

Bibliografia, cărţile apărute recent în vitrină, privind toate domeniile de gândire şi activitate, în special acel pedagogic şi şcolar.

Poşta redacţiei, în care revista va purta corespondenţă cu cetitorii şi colaboratorii ei.

Pentru o cât mai bună funcţionare a revistei s'a ales următorul comitet de redacţie: *I. Arhip,* preşedintele Asociaţiei, *N. Dragomir,* profesor de pedagogie la şcoala normală de băieţi; *V. Harea,* profesor de pedagogie la Seminarul teologic; *C. Cumpătă,* profesor de filozofie la liceul „M. Eminescu" şi colegii: *Vl. Neaga, P. Crihan, G. Bălan, V. Muşcinschi, Gh. Druţă, V. Voiciulis, N. Ermurache, N. Olaru, Th, Balmuş, C. Roşu* şi *N. Zberea.*

Prin stabilirea planului de activitate expus mai sus, credem că revista şi-a trasat un drum bine precizat şi bine definit, în cadrul intereselor noastre dăscăleşti şi ale şcoalei. Totuşi, dacă cineva dintre colegi are de adăogat sau de obiectat ceva cu privire la acest program, părerea d-sale va fi totdeauna bine primită şi cu atenţie examinată de comitetul revistei.

Şi pentrucă revista *Şcoala Basarabeană* trebue să fie expresia adequată a sufletului, a preocupărilor şi a nevoilor celor peste o mie de învăţători din judeţul şi oraşul Chişinău, deschidem ciclul anchetelor noastre cu această discuţie pe marginea planului de activitate expus mai sus.

Comitetul de redacţie

Farmecul Muncii

Reflexiuni cu prilejul începutului de an şcolar

Nu odată auzeam vorbindu-se în cercurile altor feluriţi slujbaşi ai statului că noi, învăţătorii, am fi un fel de castă privilegiată, în senzul că ne bucurăm de avantagii mari, pe cari nu le au ceilalţi funcţionari.

Discuţiunile acestea se fac în deosebi pe tema vacanţelor. Se zice: noui lucrăm tot anul şi nu avem, conform statutului, dreptul decât la o lună concediu pentru odihnă. Voi, dascălii, mai multe zile vă odihniţi, decât lucraţi. Şi mai ales vara, trei luni în şir sunteţi slobozi să faceţi ce vreţi! Cine dintre ceilalţi slujbaşi mai are un asemenea chilipir, şi nu este oare aceasta o nedreptate?

Să fie chiar aşa cum spun colegii noştrii din alte tagme funcţionăreşti?

Intrebarea aceasta stărue mai ales acum, când vacanţa cea mare a luat sfârşit şi când am păşit din nou pragul clasei, ros de atâţia ani în şir, pentru a nu ieşi din ea decât în zilele de plin zăduf ale lunei Iulie.

Dacă cei ce se uită cu jind la „chilipirul" nostru, ar putea veni acum ca să stea alături de noi în această clasă, pe care o cunoaştem cu toţii cum este ea, negreşit că ar pleca peste un an cu alte păreri, şi n'ar mai vorbi aşa cum vorbesc.

Las la o parte condiţiunile de ordin material, adesea extem de mizerabile, în care mulţi învăţători sunt puşi să-şi presteze munca lor grea, condiţiuni ce rod ceas cu ceas, picătură cu picătură sănătatea lor fizică.

Ar fi destul ca acei ce vorbesc de „privilegiile" noastre să se gândească la încăperile mici, în semiobscuritate, cu igrasie şi insuficient încălzite, cu aerul greu ca plumbul, reşedinţa de o jumătate zi a atâtor învăţători. Apoi, cinci ore în şir de vorbire, cu respiraţia forţată, nervi stăpâniţi incontinuu, atenţie încordată etc. In sfârşit, să se mai gândească şi la cealaltă jumătate de zi, petrecută în luxul celor

1600 şi 2300 lei, pe care îi primesc lunar majoritatea învăţătorilor noştri pentru toată această muncă.

Şi apoi se uită un lucru de mare importanţă.

Mai mult ca orice altă profesiune, meseria dăscălească oboseşte sufletul. Mai mult chiar — *îl consumă*. Nu poţi creşte şi desăvârşi sufletele altora fără să le dai ceva dintr'al tău. Fără această operaţie de transfuziune a sevei spirituale din sufletul pedagogului în acela al elevului, educaţia nu-şi ajunge pe deplin scopurile ei. Or, nu poţi să dai la infinit până la epuizare. Trebue să-ţi complectezi ceea ce ai dat altora; să te refaci, ca să-ţi poţi continua datoria mai departe, mereu să dai, şi să dai cu folos.

Partea grea este însă că sufletul nu ţi-l poţi reface cu uşurinţă. El cere timp mai îndelungat şi condiţiuni mai complexe, decât o simplă oboseală fizică.

Iată dece vacanţele şi în deosebi vacanţa mare, nu sunt pentru învăţător un „privilegii" şi un „chilipir", cum cred acei ce nu-i cunosc viaţa şi condiţiunile de muncă. Ele sunt o necesitate organică, o condiţiune esenţială pentru procesul de refacere *sufletească*, fără de care munca educativă şi didactică n'ar mai putea fi continuată.

Pentru mulţi perioada această de reconfortare este chiar neîndestulătoare. Căci în afară de clasă, dascălul rămâne om ca toţi oamenii, cu grijile lui zilnice. Şi apoi în meseria lui, date fiind stările de lucruri de astăzi, când pare că ordinea dreptăţii şi a meritelor e complect răsturnată, stări cari au atins adânc şi şcoala, câte şi câte nu mai îndură acest biet suflet de învăţător, în cursul anului şcolar!

De aceia, nu toţi reuşesc să şi-l refacă în timpul celor două luni şi jumătate de „chilipir".

Sunt şi dintre acei, mai obijduiţi de soartă, cari păşesc astăzi pragul clasei cu urmele melancoliei, a oboselei, iar câteodată şi a decepţiei în ochi. Altora vacanţa le-a adus poate umbra tristă a vre-unei nenorociri în familie, o boală grea, o nedreptate, o nădejde prăbuşită, o decepţie ş. a. m. d.

Şi dacă cei mai mulţi dintre noi, odihniţi şi refăcuţi, cu sufletul din nou gata pentru aceiaşi transfuziune spirituală, încep noul an şcolar de muncă voioşi şi cu puteri sporite, sunt şi colegi, cu sufletul nerefăcut, încă sub povara grea a feluritelor necazuri şi suferinţe, ce n'au avut timp să se tămăduiască. Prins de vraja nouilor greutăţi în perspectivă, sufletul acestor colegi se lasă paralizat la intrarea în clasă, şi nu mai dă nimic din el elevilor, căci *nu poate da.*

Nu e vina lui.

Este însă un semn de slăbiciune omenească, care, oricât de grele n'ar fi împrejurările, totuşi poate să fie înlăturat. Cu o condiţie însă: *să vrei.* Să vrei a fi om, *om tare.* Nu mare, ci tare. Aici e cheia puterii în viaţă.

Şi omul tare este acela care în faţa dificultăţilor, ce i se ridică în cale, trage din munca lui zilnică ritmul şi calmul sufletesc, ce transformă energia noastră în forţă, iar forţa în victorii.

Aici, în psihologia omului *tare,* este secretul propăşirii în orice domeniu de activitate umană. Şi tot aici este izvorul permanent de balsam, din care sufletul nostru îşi suge necontenit puterea de reînprospătare şi alinare, devenind din ce în ce mai frumos, mai nobil şi mai creator.

E farmecul *muncii* cu tragere de inimă, al muncii cu interes şi cu iubire, care, cu cât mai multe forţe consumă, cu atât mai mult le reface înapoi Nu în daună, ci în prisos de noui puteri, noui energii şi noui perspective de creaţie

E aici o lege a naturii. Dar care nu se dă de a gata, ci se câştigă, căci aşa e însăşi structura ei.

Şi de bună seamă, dacă natura nu ne-ar înzestra cu virtualitatea acestui dinamism de autorefacere prin muncă, dacă munca ar fi numai o risipă de energie omenească, cum cred acei ce n'au ajuns să se încadreze legilor ei, cum ar fi fost posibil progresul? Ori câtă energie n'ar avea omul şi omenirea, la un moment dat, consumându-se mereu în creaţiuni progresive, această energie ar fi trebuit să ajungă demult la sfârşitul ei, dacă munca prin ea însăşi n'ar produce-o la loc.

Aşa dar munca nu este numai o risipire de puteri omeneşti, ci este în acelaş timp şi cel mai mare creator de puteri noui, care, depăşind pe cele vechi, determină prin aceasta progresul.

Numai acela ce reuşeşte să se integreze acestui ritm funcţional al muncii, numai acela poate spune, în ciuda tuturor vicisitudinilor şi greutăţilor vieţii, că a cunoscut într'adevăr liniştea, mulţumirea şi fericirea pe pământ. Căci munca e şi cel mai puternic regulator al sufletului. E grăuntele divinităţii în noi, care face pe om să fie *om.*

De aceia, se cuvine ca acum, la început de an şcolar, când păşim din nou pragul clasei, să cântăm cu toţii imnul Muncii, la fel cei cu vioiciune în piept ca şi cei cu sufletele abătute şi umbră tristă în ochi.

Puterea şi biruinţa noastră e în muncă.

S'o cinstim, ca să cunoaştem fericirea.

Vladimir M. Neaga

Invăţătorimea şi armonizarea salariilor

Presa din capitală anunţă întocmirea de către Comisia pentru simplificarea aparatului de stat, a unui proiect de lege pentru armonizarea salariilor funcţionarilor publici.

Principiul care stă la baza acestui proiect pare a fi cu totul nevinovat: în serviciile publice gradele ierarhice nu trebue să fie consecinţa unor salarii întâmplătoare; dinpotriva, salariul derivă din gradul ierarhic, de unde urmează ca la grade, vechimi şi titluri egale să corespundă retribuţii egale.

Este adevărat că problema salariilor a preocupat într'o măsură mai mare sau mai mică toate guvernele dela războiu încoace. Şi cu toate că la capitolul salariilor se înglobează azi în bugetul Statului o sumă de peste 11.000.000.000 lei, totuşi nu este o lege care să reglementeze repartizarea unei asemenea sume şi în salarizarea funcţionarilor există anomalii, anomalii cari merg până acolo că la acelaş grad, la aceiaşi vechime şi din acelaş corp corespund salarii deosebite.

Astfel, un inginer inspector general cl. I în Ministerul lucrărilor publice, are un salariu de 23.350 lei lunar, la C. F. R. acelaş inginer 35.000 lei; la direcţia drumurilor 29.450 lei.

Aceleaşi deosebiri există între salariile funcţionarilor publici de grade inferioare dela diferite mi-

nistere: un impiegat la Ministerul de Interne este altfel plătit decât un impiegat la C. F. R.

Deci, o examinare serioasă şi o reglementare justă a intregei probleme ne impune. Obiecţiunea ce o facem este că o problemă de importanţa celei anunţate, o problemă care interesează întreaga funcţionărime a ţării, care interesează însuşi normala funcţionare a aparatului de stat, nu poate fi soluţionată prin surprindere, fără consultarea prealabilă a celor în cauză.

Deaceia învăţătorimea primeşte cu nelinişte şi nemulţumire publicarea acestui proiect şi cere ca chestiunea armonizării, în partea care priveşte corpul didactic, să fie discutată cu reprezentanţii Ministerului şi a Asociaţiei noastre.

Invăţătorimea are de apărat în această problemă vechile ei deziderate, şi nu va admite ca drepturile ei să fie nesocotite sau ştirbite.

I. ARHIP

Lucrurile mici de toate zilele statornicesc ţinuta noastră lăuntrică şi faţă de lucrurile mari ale vieţii.

Dela cele mici tragi încheieri asupra celor mari, căci ştim că în morală tot ce e mare se bizue pe o aspră educaţie de sine în cele mici.

Fr. Förster

* * *

Este naţionalist acela care, punând în valoare afinităţile dintre pământ şi suflet, a reuşit să deştepte în neamul său aptitudini noi de muncă şi de gândire.

Rădulescu Motru

De-ale toamnei

Sună din nou clopoţelul şi copiii, cei cu voie bună, au pornit-o spre şcoală. Vechiul abecedar este înlocuit cu noua carte de citire. Cuprinşi de curiozitate elevii încep a o răsfoi. Pe primele pagini găsesc descrierea şcolii şi a clasei. *„Şcoala noastră este cea mai mare şi mai frumoasă clădire din sat... Clasa e ca nouă. Podeaua şi băncile sunt vopsite proaspăt. Pereţii şi tavanu strălucesc de curăţenie.*

Copiii aruncă privirea piezişă la geamurile sparte, la podeaua găurită şi vopsită „pe când era bunica fată", la băncile cu lustru ros de coatele atâtor generaţii, la desenurile de cărbune, păstrate nevătămat pe pereţii clasei, şi apoi se uită întrebător la domnul. Învăţătorul caută să iasă din situaţia confuză, să convingă pe elevi că undeva există asemenea şcoli. Copiii ascultă desluşirile domnului şi trag concluzia: cartea nu spune totdeauna adevărul.

Luna Septembrie pe mulţi ne-a găsit în această situaţie. Dacă s'a mai făcut văruitul sălilor de clasă, apoi executarea lucrărilor mai temeinice şi repararea exteriorului şcoalei, s'a amânat din nou pentru vremuri mai bune. Nepotrivirea între descriere şi realitate rămâne bătătoare la ochi.

In adevăr, anii sunt grei şi veniturile comunelor slabe. Mai este însă ceva: fondurile pentru întreţinerea şi reparaţia şcoalelor nu se centralizează pentru a fi mânuite după un singur plan. In vreme ce cota de 14% din veniturile comunei este mânuită de comitetul şcolar, subvenţia de 4% pentru reparaţii este mânuită direct de primărie

Apoi, unele venituri cuvenite şcoalei nu ajung la destinaţie. Astfel sumele ce provin din pedepsele băneşti aplicate membrilor corpului didactic se opresc şi se cheltuesc de Comitetul şcolar judeţean, în loc să fie vărsate comitetului şcoalei respective, conform art. 142 din lege. Pentru unele şcoli aceste sume ar prezenta venituri importante. Folosirea lor de organele superioare face ca pedepsele de acest fel să piardă din caracterul lor obiectiv.

Deşi suntem în pragul iernii, şcolile până acuma nu sunt aprovizionate cu lemne. Nu numai în judeţ, ba chiar şi'n oraş şcolile stau fără combustibil. Aci s'au consumat deocamdată economiile de lemne, aflate la directorii mai gospodăroşi. Fie ca iarna să ocoliască meleagurile noastre. Vom scăpa atunci cu economiile acestor directori, cari vor învăţa şi ei, ca să se „încălziască" altădată mai bine.

W.

Și pentru copiii noștri

— *Azi mai ales.*

Avem nevoie de solidaritate cât mai strânsă. Dorința ce se exprimă din toate părțile de a se face mai simțite legăturile dintre noi, apare din zi în zi mai evidentă.

Greutățile prin care trecem, nevroza care ne cuprinde și grija unor zile mai senine, ne avântează spre țeluri noui, nebănuite.

Suntem constituiți în asociație profesională,—reprezentăm ca viață organică—poate cea mai formidabilă armată socială și totuși, ni se pare că nu ne înțelegem rostul pe deplin.

Călăuziți de cele mai alese simțăminte, cu sacrificii materiale am purces la înjghebarea Casei învățătorești.

De sigur, că este o operă de al cărui patrimoniu beneficiem laolaltă.

E o casă a noastră, făcută de noi și numai pentru noi. Așa vor zice poate unii colegi.

Aceasta nu e de ajuns însă.

Asociația noastră are o datorie mult mai mare și mai frumoasă. Are datoria morală de a lărgi pe cât cu putință munca ei, pentruca roada să-i fie roadă și pentruca această roadă s'o culeagă din câmpul fiilor, fraților și semenilor noștri.

Avem în Chișinău o sumedenie de copii,—elevi împrăștiați la diferite școli secundare, profesionale și speciale, fii de învățători și preoți.

Fiecare trăește cum poate, mănâncă cum dă Dumnezeu, unii locuiesc în case mai bune, alții în cocioabe de periferie lipsite de aer și lumină.

Părinții îi trimet la învățătură, pentruca după cei câți-va ani

grei să nu-şi mai cunoască odraslele cu trupurile ofilite şi cu sufletele întinate de microbul neorânduelii sociale.

Câteva camere transformate în internat şi înzestrate cu tot mobilierul necesar pentru aceşti copii,—cărora suntem datori să le dăm posibilitatea unei vieţi mai bune, ar constitui socot—cea mai înălţătoare operă dăscălească şi pildă vie pentru alte asociaţii.

În internatul învăţătoresc, aceşti copii rătăcitori ar avea o îngrijire mai bună şi fizică şi sufletească.

Şi s'ar veni şi în sprijinul şcoalei secundare,—ca parte educativă—lucru de covârşitoare importanţă azi mai ales,—întrucât legătura dintre această şcoală şi părinte s'ar face prin asociaţia noastră. Casa învăţătorului e a noastră, dar şi copiii sunt tot ai noştri.

*Mă opresc deocamdată aci, înţelegând că instrucţia şi educaţia copiilor noştri e mai presus de orice *).*

P. Crihan

Ceiace ai moştenit dela tatăl tău, s'o şi câştigi pentru ca s'o posezi.

Goethe

* * *

Copilul nu se joacă pentru că e copil, ci are o copilărie pentrucă trebue să se joace.

K. Groos

---

*) **Nota redacţiei.** *Sugestia colegului P. Crihan este desigur foarte bună. În Comitetul Asociaţiei nu odată s'a ridicat chestiunea înfiinţării unui internat pentru elevi, fii de învăţători Ideia însă n'a putut fi realizată până acum, căci erau alte cheltueli la ordinea zilei: procurarea şi înzestrarea Casei învăţătorului, aranjarea dormitoarelor, reparaţii, etc.*

Desigur, Asociaţia va păşi la traducerea ei în fapt, de îndată ce posibilităţile materiale vor permite.

Între imperativele educației și cerințele actualului

Nu se poate învinui societatea de o lipsă de preocupare pentru viitorul ei. Intreaga desfășurare a progresului social, înfățișează tocmai această permanentă grijă și neistovit efort de a asigura omului viitor, posibilitatea unei existențe mai fericite.

Fiecare generație se epuizează în împlinirea anumitor imperative, a căror sinteză constitue idealul acesteia; la un moment dat și la rândul ei, această generație lasă anumite imperative de îndeplinit, în ordinea socială a lucrurilor, pentru generația care-i urmează. In această continuă tensiune spre o stare de lucruri mai bună, spre realizarea unei forme de viață superioară celei actuale, residă însăși motivele cari fundamentează progresul social.

Educația este considerată în cadrul acestei atitudini, ca unul din esențialele mijloace de utilizat.

In acest sens s'a definit de către școala sociologică franceză, prin Durkheim, educația, ca fiind socializarea tinerii generații de către generația devenită.

Este o definiție care situează educația în cadrele unei realități concrete, precizate și limitate prin preocupările unui grup social determinat în timp și spațiu.

Este firesc ca una din preocupările educaţiei să fie şi această omogeneizare a generaţiei de educat, în societatea devenită, în forma ei actuală de viaţă.

Cu atât mai mult, cu cât este cunoscut că educaţia, prin instrumentul ei principal şcoala, adeseori s'a izolat de exigenţele pregnante ale vieţii de moment în care activa. Că în adevăr, această instituţie isvorâtă din viaţă şi pentru viaţă, s'a abătut dela această funcţiune, deplasându-se spre o formă searbădă, fără prisă asupra realităţii, fără înţelegere şi contact cu formule vii, concrete şi active ale vieţii, ne dovedeşte şcoala din epoca scolastică.

Pregătirea pentru viaţă, prin şcoală, se manifestă ca formă, după cum se concepe viaţa, pe latura ei ideală sau pe latura ei reală, după o formă realizabilă printr'un model ideal, sau după forma care s'a realizat la un moment dat.

Pe latura vieţii ideale, educaţia ca mijloc de pregătire, ia forma unor imperative cari transcriu momentul, oportunul, imediatul. Pe latura reală, se pune accentul pe efectul imediat, interes practic, pe caractere abile, active şi circumscrise în scopuri imediat sesizabile. Normele generale, cu caracter universal şi absolut, valorile spirituale, adevărurile generoase au în această direcţie, valoare în raport numai cu practicitatea lor.

Sânt aceste adevăruri, valori şi credinţe, mijloace utile pentru îndeplinirea anumitor scopuri. ele îşi justifică existenţa şi rostul. Nu, ele pot fi aruncate fără şovăire, în depozitul lucrurilor inutile şi incomode.

Cam către acest punct de vedere al educaţiei, ne îndreaptă pragmatismul american. Definind adevărul, în ordinea gândirii, ca fiind ceeace este avantajos, în ordinea lucrurilor concrete, avantajos, apoi în sensul a ceeace este conform cu interesul nostru personal, William James, creiază o motivaţie filo-

sofică practicismului şi realismului educaţiei americane, cam în acelaş fel cu John Lock, care în cursul empirismului englez, (filosofie de bun simţ) socotea ca bine educat, omul care ştie să-şi facă cu maximum de randament, afacerile.

Acest fel de a se înţelege rostul vieţii şi funcţiunea educaţiei, a întâmpinat, cum era dealtfel şi de aşteptat, violentă opoziţie din partea reprezentanţilor culturii emogene, pe toată întinderea ei aproape, raţionalistă şi spiritualistă.

Idealismul moralei Kantiene, după care norma absolută de conduită trebuie să decurgă din consecinţele universalizării ei, nu era de natură a se alătura, cel puţin de departe, la partea de adevăr care se pretindea a fi în noua înţelegere a vieţii. Lucrează în aşa fel ca norma acţiunii tale să poată deveni motiv universal de acţiune,—era concepţia oamenilor cari îşi potriveau acţiunea nu după interesele şi avantagiile personale, ci după un acord social, raportat permanent la altul...

Acest fel de a înţelege lucrurile, era oarecum desprins de realitatea brutală a vieţii, care se cere a fi cucerită adesea cu sacrificii dureroase şi trăită pe latura a cât mai multor beneficii.

— Toată munca educaţiei în cadrul înţelegerii europene a fost aceia de a creia oameni — personalităţi cari să rectifice cursul defectuos al unei vieţi inferioare. Cultura europeană reprezintă un vast efort de spiritualizare şi raţionalizare a existenţii. Idealismul omului de cultură europeană care ştie să-şi găsească timpul a se preocupa de problemele metafizice, de valorile estetice, religioase, politice şi ştiinţifice, a fost adesea socotit în lumea de dincolo de ocean. ca anacronic şi inoperant în viaţă. Tocmai deaceia poate, nicăeri ca în bătrâna Europă, nu s'au ridicat mai impunător şi mai solemn, către înălţimile cerului, catedrale gotice, în care să vibreze dumnezeeştile simfonii ale unui

Beethowen, Bach şi Wagner, sub lumina măreţelor cupole din care să radieze culoarea nemuritoare a unui Raffael sau Leonrdo da Vinci. Şi nici în o altă parte a lumii nu s'au ridicat popoare, uriaşe cruciade, spre a muri pentru credinţă !

Desigur că acea concepţie a educaţiei spre o valorificare practică a existenţii, pare să creieze oameni abili în industrie tehnică, economie.

Dar eroi morali, acei cari, ca un Giordano Bruno, să-şi ardă trupul pentru apărarea unui adevăr, din acei cari să sufere înghetul morţii pe gheţarii pustii ale regiunilor polare, cari să-şi usuce gârbovita lor viaţă, în căldurile şi frigurile tropicale, ca misionarii bisericii apusene, de dragul unei credinţe în care partea de „avantaj personal" nu are nici o cătare, nu-i poate creia o concepţie pragmatică a vieţii.

Şi deaceia credem că e bine ca în şcoală să se ţină contactul cu lumea valorilor practice, concrete şi imediate, dar să nu se uite că idealismul acesta, eroic şi altruist, aşa cum l-a predicat un Foerster şi Carlyle, trebuie să fie imperativul unei vieţi concepute spre mai bine.

Const. Cumpătă

Congresul general al învăţătorilor dela Cernăuţi *)

In zilele de 6 şi 7 Septembrie, s'a ţinut la Cernăuţi, congresul anual al corpului didactic primar din ţară, la care au participat 4000 de învăţători, veniţi din toate colţurile şi regiunile României, în frunte cu d-l *D. Ţoni*, ilustrul preşedinte al asociaţiei generale. Congresul s'a desfăşurat într'un înălţător cadru de entuziasm şi conştiinţă civică şi a fost mai mult decât o întrunire profesională—o adunare naţională de însănătoşire constructivă, culturală şi etică a ţării.

Pregătirile pentru congres au fost făcute de Asociaţia regională a învăţătorilor din Bucovina. In dimineaţa zilei congresului au sosit cu trenul dela Bucureşti înalţii oaspeţi—ministrul instrucţiunii *dr. C. Angelescu*, dir. învăţ. pr. *P. Ghiţescu* dir. ziarului francez „L'Ordre" *d. Burè*, dir. ziarului „Universul" d. *St. Popescu*, dir. general *Brădişteanu*, preşed. federaţiei func. publici ş. a., cari au fost întâmpinaţi de şefii autorităţilor civile, militare şi bisericeşti, în frunte cu prefectul judeţului d-l *Gh. Vântu* şi primarul municipiului d-l *Marmeliuc*, profesori, învăţători şi un numeros public. La coborîre din tren, d-l Inspector şef *F. Doboş*, a urat oaspeţilor

*) *La acest congres învăţătorimea basarabeană a fost reprezentată printr'un mare număr de colegi, veniţi din toate judeţele in frunte cu preşedinţii secţiilor judeţene.*

Colegul Ciobotaru, preşedintele secţiei Soroca, a prezentat congresului un referat foarte interesant şi bine documentat, tratând problema: „Rolul civic al învăţătorului".

Din lipsa de spaţiu nu putem da în acest reportaj de cât o scurtă notă despre cele vorbite de 'd-l Ciobotaru.

Intr'unul din numerile viitoare însă il vom publica in intregime, căci merită să fie cunoscut de toţi colegii.

bun sosit, exprimând bucuria învăţătorilor de a avea în mijlocul lor pe titularul departamentului instrucţiunii.

Cuvântarea d-lui D. V. Ţoni

Congresul s'a deschis printr'un Te-Deum, oficiat la biserica catedrală.

Deschiderea festivă a avut loc în sala Teatrului Naţional, prin cuvântarea d-lui D. Ţoni, preşedintele Comitetului Central a Asoc. Generale a învăţătorilor, primit cu nesfârşite aplauze de congresişti. D-sa spune că cel dintâiu gând al învăţătorilor se îndreaptă spre marele cârmuitor, care îndrumează şi sprijină întreaga cultură românească— ***M. S. Regele Carol al II-lea***—învăţătorimea română fiind prin însuşi esenţa ei monarhică. Dă apoi citire telegramei adresate Suveranului, ovaţionat îndelung de congresişti.

D-l Ţoni aduce apoi omagii d-lui ministru dr. Angelescu, declarând că d-sa este cel mai mare sprijinitor al corpului didactic şi luptător pentru cultura poporului. Congresiştii ovaţionează pe d-l ministru Angelescu, după care d-l Ţoni salută pe reprezentanţii autorităţilor publice şi soc. culturale şi dă citire telegramelor şi adreselor omagiale. D-sa declară apoi, că ţine să-şi spună cuvântul deschis în faţa şefului suprem al şcolii, reliefând toate problemele şi nevoile şcolii, printre cari situaţia materială disperată a şcolii şi a învăţătorului, care trebuie pusă pe primul plan al marilor probleme de Stat.

Cere să se sacrifice mai mult din bugetul statului pentru şcoală şi învăţători, pentrucă satul, fără local de şcoală şi cu învăţător plătit cu 1600 lei,

nu poate spera la prosperare culturală. D-l D. Ţoni abordează apoi chestiunea dreptului moral al învăţătorului şi încercarea de a-l scoate din viaţa publică şi cere să se facă modificări în legea învăţ. primar cu privire la examenul de definitivat, care să fie o sancţionare a activităţii din timpul celor trei ani de muncă şi relativ la acordarea direcţiilor şi titlurilor de organe de control, cari trebue să suporte anumite condiţiuni. Preşedintele Asociaţiei mai cere legiferarea dreptului pentru învăţător de a merge la universitate şi protecţie pentru învăţătorii—victime ale patimilor politice şi pedepselor nemeritate.

D-l ministru dr. Angelescu alături de învăţătorime

D-l ministru d-r Angelescu îşi începe discursul prin omagiile aduse d-lui D. Burè, ziarist francez, ce asistă la congres şi arată apoi că patrimoniul naţional primit în urma atâtor jertfe trebue păstrat prin şcoală şi cultură, ce trebue dată ţăranului. Se declară de acord cu d-l D. Ţoni, în ce priveşte situaţia materială a şcolii şi a învăţătorului şi asigură solemn că va rămâne cel mai stăruitor apărător al învăţătorimii şi va lupta pentru neştirbirea drepturilor la participarea în viaţa politică, cerând tot odată ca învăţătorii să nu facă politică în şcoală, unde trebue să se facă carte şi educaţie morală.

Deasemenea, consideră juste obiecţiunile d-lui Ţoni, cu privire la ex. de definitivat şi promite modificarea legii în acest sensi

Incheind, d-l ministru d-r Angelescu mulţumeşte învăţătorimi. pentru sentimentele ei devotate faţă de şcoală.

Urmează apoi alte cuvântări ale reprezentanţilor autorităţilor publice şi soc. naţionale, cu cari se termină şedinţa festivă a congresului, urmată de un banchet şi un concert festiv in sala Teatrului Naţional.

Lucrările congresului

A doua zi au avut loc desbaterile asupra diferitelor

probleme la ordinea de zi de mare importanţă etică şi culturală şi profesională :

1. Rolul civic al învăţătorului.
2. Situaţia materială a şcolii şi a învăţătorului.
3. Problema afirmării asociaţiei generale ca o sinteză a tuturor scopurilor profesionale ale corpului didactic primar.

Toate aceste probleme au fost discutate şi examinate cu amănunţime.

In privinţa rolului civic al învăţătorului a vorbit d-l *Ciubotaru* (Soroca). D-sa a reliefat activitatea extraşcolară a învăţătorului în domeniul străjerismului, cooperaţiei şcolare şi săteşti, instrucţiei premilitare şi rolul său în cultivarea maselor, al căror organ de exprimare a nevoilor este, dar căruia vor să-i răpească acum dreptul de a lua parte la viaţa politică şi de interes general a naţiunii, ceeace ar putea căşuna o lovitură iremediabilă procesului de asanare politică şi etică a ţării.

In urma discuţiilor deschise asupra referatului expus, d-l *Filimon Rusu* (Rădăuţi) a vorbit despre situaţia materială a învăţătorilor arătând că această chestiune e în strânsă legătură cu situaţia materială a şcoalei primare, ultima neglijată de comună şi prima—de stat. Dezideratele expuse de d-sa sunt discutate, pentru ca în cele din urmă, să fie redactate de o comisie specială, după cum urmează :

Salariul iniţial să fie de 3.000 lei. Să se aplice întreaga lege de armonizare şi numai după aplicarea ei să se aplice curbele. Să se acorde gradaţia militară învaţătorilor ce activează la instrucţia premilitară. Posturile de director să fie publicate vacante (cele libere) iar numirile să se facă conf. art. 70 şi 124. Să se acorde 75% reducere pe C. F. R. pentru învăţătorii premilitari. Se cere eliminarea al. 6 din punctul 5 al art. 138 şi complectarea al. 5 cu următoarele cuvinte : „primesc leafa şi gradaţia întreagă în timpul cât sunt bolnavi". Fiii de învăţători să fie scutiţi de taxe şi să aibă întâetate la şc. normale, întocmai cum o au fiii de ofiţeri la şc. militare ş. a.

Referitor la participarea învăţ. la viaţa publică, comisia a redactat următoarea *moţiune :*

Moţiunea:

„Învăţătorimea română întrunită în Congres anual la Cernăuţi, se pronunţă cu hotărîre în marginea principiilor egalitare ale constituţiei, pentru participarea activă la viaţa publică a statului şi îndrumarea civică. Cu acest prilej ea respinge şi înfierează insinuările unor cercuri de interesaţi, care încearcă să pună în răspunderea învăţătorimii demagogia electorală atotstăpânitoare în zilele noastre.

Dându-şi seama de precipitările ideologice ale timpului, antagoniste până la exterminare şi expansiune până la ultima expresie a violenţii, consideră că poporul român nu poate fi teren adoptiv pentru norme de traiu importate, ci trebue să-şi urmeze calea desvoltării firesti, potrivit cu structura sa psihică şi mediul său geografic.

Învăţătorul va fi organul de interpretare a aspiraţiunilor populare şi va milita pentru un naţionalism constructiv.

Învăţătorimea va lucra solidară, folosind căile ce i le pune la dispoziţie legile ţării. In şcoală, în instituţia străjerismului şi a premilităriei, în căminul cultural sau cooperaţia de tot felul, învăţătorul va lumina conştiinţa cetăţenească a masselor prin obiectiva decernare a drepturilor şi datoriilor fiecăruia. Politica de principii e singura care se potriveşte cu rolul său în stat.

In concordanţă cu aceasta şi cu un obiectiv pentru apropiata soluţionare, învăţătorimea cere să i se redea prin modif. art. 11 din legea administrativă, dreptul de eligibilitate pentru consiliile comunale şi judeţene, să se abroge toate celelalte dispoziţiuni ale legii administrative, cari ating drepturile politice ale învăţătorului şi să i se creeze astfel posibilităţi legale de muncă şi înrâurire civică a satelor".

In urma discuţiei punctului „diverse" şi după lămuririle ample date de d-l Ţoni, asupra diferitelor chestiuni aduse în discuţie de învăţătorii congresişti, ordinea de zi fiind epuizată d-sa închide congresul mulţumind în numele Comitetului Central, pentru modul cum învăţătorii au ştiut să răspundă la apelul de convocare al congresului declarând că atât d-sa cât şi Comitetul Central nu vor precupeţi nici un fel de sacrificii pentru soluţionarea deziderateloor pentru cari luptă Asociaţia.

N. Zberea

A murit Iuliu Valaori

In dimineaţa zilei de 15 Octombrie, s'a stins din viaţă Iuliu Valaori, *subsecretar de stat la ministerul instrucţiunii publice, şi unul dintre cei mai străluciţi profesori pe care învăţământul nostru i-a avut.*

Iuliu Valaori s'a născut la 5 Aavgust 1867 în comuna Moscopoli din Macedonia. Aici a urmat cursurile şcolii primare şi gimnaziul, după care, dornic de a-şi cunoaşte ţara, vine în România şi se stabileşte în Bucureşti, unde îşi complectează studiile luându-şi bacalaureatul în 1889.

Dârzul macedonean, deşi întâmpină destule greutăţi materiale, se inscrie la şcoala normală din Capitală, unde îşi ia licenţa în 1893. Pleacă apoi la Paris unde urmează şcoala de înalte studii de literatură şi filosofie, luându-şi doctoratul la Berlin.

Reintors în ţară e numit profesor suplinitor la seminarul central, apoi docent şi imediat conferenţiar şi însfârşit profesor titular la facultatea de litere dela Universitatea din Bucureşti.

Iuliu Valaori reprezenta în mişcarea culturală a ţărei, pe profesorul erudit şi pasionat de catedră şi de şcoală. Latinist şi elenist fără pereche, el era un fanatic apărător al clasicismului, un fervent luptător pentru predominarea studiilor clasice în cultura tinerimei—el văzând în clasicism un isvor permanent de înţelepciune şi conducere în viaţă.

Puterea sa de muncă de care era înzestrat, l-a îndemnat ca să-şi cheltuiască energia sa şi dincolo de catedră, prin desfăşurarea unei mari activităţi politice şi culturale, şi administrative.

El a fost de mai multe ori secretar general la ministerul Instrucţiei, după ce ocupase mulţi ani posturi de comandă în învăţământ, ca director şi inspector general; precum a fost timp de 20 ani,—cu mici întreruperi—preşedinte al consiliului de administraţie al Casei Corpului Didactic.

A fost de asemeni ales în parlament, şi de scurtă vreme i se încredinţase subsecretariatul la ministerul instrucţiunii publice fiind unul din cei mai devotaţi colaboratori ai d-lui dr. C. Angelescu, în opera culturală întreprinsă cu atât succes la acest minister.

Moartea lui Iuliu Valaori, om de bine, mare învăţat şi mare profesor, lasă unanime regrete şi creiază un gol greu de împlinit în viaţa şcolară, culturală şi publică a ţării noastre.

Redacţia

Cercetări monografice la Nişcani

Institutul Social Român din Basarabia a cercetat monografic, în luna August a. c., un al doilea sat din jud. Lăpuşna—Nişcanii. Timp de o lună de zile, o echipă de 20 de monografişti, majoritatea profesori, avocaţi, ingineri, doctori, preoţi şi învăţători, au urmărit viaţa satului cu toate manifestările lui economice, spirituale, juridice şi politico-administrative. Satul Nişcani e o aşezare străveche de mazâli, o adevărată cetate a aristocraţiei moldoveneşti. Monografiştii au descoperit probleme interesante la teren. In domeniul vieţii economice au constatat o bună stare materială a mazâlilor, comparativ cu cea a satelor vecine. Mazâlii stăpânesc pământ mult moştenit de la bătrâni, sunt oameni harnici şi au gospodării bine organizate.

Satele vecine sunt subordonate Nişcanilor din punct de vedere economic. Nişcănenii angajează oameni cu ziua la lucru din Părcani şi Pauleşti. In Nişcani populaţia e împăr-

ţită în două categorii sociale. Mazâlii sunt majoritatea şi ţăranii. Raporturile dintre mazâli şi ţărani sunt aproape numai de natură economică. Ţăranii lucrează cu ziua la mazâli. Mazâlii trec în mahalaua ţăranilor numai când se duc să-i angajeze la lucru, să le boteze câte un copil sau să le cunune câte un fecior. Mazâlii nu se amestecă cu ţăranii prin căsătorii. Spiritul de castă îi stăpâneşte încă pe mazâli. La aceiaş horă în sat, flăcăii mazâli joacă cu fetele lor, iar ţăranii îşi fac alt joc alături.

S'a urmărit şi problema bibliotecilor ţărăneşti. Şi aici deosebirea de la o categorie socială la alta e evidentă. Mazâlii au în foliile lor tradiţia cărţii, citesc cărţi (în deosebi religioase) îşi transmit cărţile de la generaţie la generaţie, pe când ţăranii au foarte puţine cărţi. Conţinutul cărţilor e 60% religios. Cărţile se răspândesc în sat, în mare parte, prin mânăstirile vecine.

S'a mai urmărit: cadrul cosmografic, agrogeologia Nişcanilor, organizarea zootehnică a Nişcanilor, istoricul satului, manifestările religioase, literatura populară, arta populară, etc. Multe probleme din viaţa satului apar într'o lumină nouă când sunt cercetate monografic şi ridicarea culturală a satelor se proectează altfel decât se face oficial.

Rezultatul cercetărilor monografice de la Nişcani va fi prezentat într'un ciclu de nouă, începând de la 23 Februarie, în sala Municipiului Chişinău.

In luna Februarie va apare primul buletin al institutului şi va cuprinde studii şi prezentări de material privitoare la satele: Iurceni, Nişcani şi Stolniceni, cercetat de d-l învăţător D. Barbu, membru în echipa monografică a Institutului.

Petre Ştefănucă

Asistența materială a copiilor în timpul școlarității

Orice s'ar spune, la noi, încă nu este bine organizată asistența copiilor; ba aproape de loc și mai ales, a copiilor dela sate. Protecția *copilăriei* e încă la începutul ei și se referă mai mult la copiii *orfani*, copii *găsiți* și mai mult la copiii proveniți din mediul orașelor.

La țară, însă, copii sunt lăsați în voia soartei, fiind îngrijiți, cu puteri reduse, de părinții lor.

Capitalul acesta uman, nesecat izvor de regenerare a *Neamului*, prin care întindem, în viitor, antenele năzuințelor noastre, trebue prețuit, cultivat, protejat și ajutat. Nu putem trece cu vederea fericitele începuturi, cum sunt: — Societatea *„Principele Mircea"*, *Orfelinatele* de orice fel, *Oficiul de educație a tineretului Român*, etc., organizațiuni menite să dea copilului *român*, adăpostul și considerația cuvenită în societatea românească.

Totuși, mereu de actualitate și deosebit de importantă rămâne problema *asistenței materiale* a copiilor de săteni, cel puțin *în perioada școlarității*, pentruca Școala primară să-și ajungă în întregime scopul de educatoare a acestor vlăstare înzestrate cu *însușiri sufletești* — în mare parte — *strălucitoare* și de-o putere de muncă *nemăsurată*.

Nu poate nimeni contesta înrâurirea stării materiale a copiilor asupra desvoltării lor *psiho-fizice* și, în special, asupra instrucției și educației lor. *Frecvența regulată a cursurilor școalei, este determinată, în măsura cea mai mare, de starea de sărăcie a părinților.* Ce pretenții poate avea legea obligativității școlare dela copilul ținut *gol*, — „pe cuptor" — într'o singură cămașă, nespălată cu lunile, desculț și flămând?... Asprimea legii, nu poate schimba întru nimic soarta acestor copii.

Nu mai vorbim de lucrurile necesare copilului ca *„școlar"*: caete, cărți, material pentru lucru manual, îmbrăcăminte (cum ar fi uniforma de *străjer*), instrumente diferite, bani pentru participarea la diferite excursiuni prin țară, etc., etc.

Chiar în familiile mai cu stare, sunt frecvente cazurile când, copilul vine la şcoală fără caete şi fără cărţi *luni întregi*, până ce părinţii agonisesc banii necesari pentru procurarea acestor lucruri absolut trebuincioase. Dealtfel, e lesne de închipuit cu câte greutăţi trebue să lupte săteanul cu 7—8 copii, pe care trebuie să-i hrănească, să-i îmbrace şi să-i înveţe; mai ales, să-i *înveţe*, dacă din ei 3—4 sunt *„de şcoală"*. E o luptă plină de eroism şi de jertfe în familiile aşa de numeroase. Deasemenea, închipuiţi-vă ce spectacol *înduioşător* şi *degradant* (dacă se poate spune asa): *copii de şcoală se prezintă pentru a lua parte la diferite ceremonii ori serbări şcolare, îmbrăcaţi în haine rupte, — sdrenţoase; — încălţaţi în papucii sau cismele celor mai mari; adesea plini de păduchi, anemici şi murdari!*

Eu am văzut odată acest convoiu, mişcându-se majestos, în sunetul triumfal al unui marş naţional. Măreţia sufletească a copiilor îmbrăcaţi în sdrenţe, mi-a *cuibărit* în inima mea de educator o durere neînţeleasă; o remuşcare şi un îndemn. E nespus de dureros să vezi *răul* şi o lume întreagă purtată de furtunile lui şi să fii neputincios, fără nici-o mână de ajutor din partea nimănui; dar mai ales fără ca tu însuţi să fii de vre-un folos...

M'am gândit atunci la toate câte se pot face de *învăţător*, dar mai cu seamă la toate câte se pot face de *Stat*, — dar nu se fac!...

Şi am găsit atunci insuficientă preţioasa mână de ajutor dată de Prefectura judeţului, concretizată în câteva manuale şi câteva perechi de bocanci, — date pentru cei mai săraci elevi.

Copiii *dela ţară*, aproape toţi, sunt săraci. Aşa e situaţia şi starea însăşi a săteanului nostru...

Şi ce-am făcut?... (Nu vreau să-mi aduc lăude — vreau numai, să fac o destăinuire pentru acei ce-şi fac din iubirea faţă de copii, apanajul misiunei de educatori): Aveam înjghebată o cooperativă şcolară. Capitalul ei ajunsese la peste 6000 lei. Am hotărît să exploatez, sub forma de câmp demonstrativ lotul şcolar, prin cooperativa şcolară. Lucrările pe care le puteam face cu copiii, le-am făcut cu ei.

Bilanţul, la această dată nu este încheiat, însă rezultatele şi convingerile la care am ajuns sunt:

a) *Foloase imediate*: toţi copiii cari au lucrat şi au depus economiile lor la cooperativă şi-au asigurat toate rechizitele şi cărţile necesare.

Absolvenţilor a 7 clase, li s'a plătit băneşte câte 100—125 lei de fiecare.

b) *Convingeri şi propuneri de viitor*: loturile şcolare pot fi exploatate cu copiii dela şcoală pentru a se asigura cele necesare vieţii lor de elevi. Ei pot să-şi însuşească, prin acesta, cunoştinţele practice necesare unui bun plugar. Numai aşa loturile şcolare îşi pot avea rostul lor şi e de mirare cum până în prezent, M. I. P. n'a dat nici o decizie în această privinţă.

In comunele unde şcoala este organizată complect cu 7 clase, cu un efectiv de 250—300 elevi se pot exploata până la 20—25 hectare de pământ. In acest scop, ar fi foarte bine, ca *rezervele rămase dela împroprietărire şi care sunt exploatate de particulari să fie date spre exploatare şcoalelor.* Pe lângă că aceste terenuri vor fi cultivate în aşa fel ca să fie adevărate ferme model, ele pot servi scopului înălţător de *ajutorare a copiilor de şcoală*, cu toate cele necesare.

Din venitul acestor terenuri se pot procura: îmbrăcăminte şi cărţi, instrumente de muzică şi lemnărie pentru ateliere, material de lucru. Se pot amenaja pepiniere de studii, o prisacă, o livadă, o vie, etc. Se pot procura aparate de proecţie, aparate de **radio**; organiza biblioteci cu săli de lectură pentru copii şi în fine, se va ridica nivelul economic al şcoalelor săteşti, cari trebuesc să fie instituţiuni vii de *cultivarea şi creşterea copiilor.* Să nu se uite că o *şcoală bogată*, va fi şi o *şcoală bună* prin forţa lucrurilor.

Am auzit că în toamna aceasta se va modifica legea comitetelor şcolare. Această modificare o dorim în sensul celor preconizate mai sus. Suntem un popor înapoiat în ceeace priveşte *cultura* şi nu putem ajunge a fi un popor cult numai cu 15% din veniturile comunelor adesea şi ele deajuns de sărace.

De s'ar da 50% din veniturile lor şi încă ar fi insuficient.

Legea Comitetelor şcolare va trebui să prevadă fonduri nu numai pentru construcţiile şcolare şi de întreţinere, ci şi mijloace materiale pentru o mai bună instructie şi educaţie a copiilor.

N. Olaru

Cursurile de vară dela Câmpulung

Răscruci de popas, culmi de elan, zăvoiu reconfortant, zile de'nfrăţire şi demnă solidaritate, au fost cursurile de vară ale Asociaţiei Generale. Bătrânul Câmpulung—Muscel, a scăldat timp de 20 zile — în luna Iulie — în atmosfera sa de pur românesc, cei aprpape 300 învăţători. S'au regăsit tineri şi vârstnici depe toate meleagurile Patriei, să confirme prin realizarea celor mai nobile intenţii, confesiunea unităţii noastre profesionale.

In atmosfera delirantă a deschiderii, D-l D. V. Ţoni a ţinut să sublinieze scopul acestor cursuri. Ca iniţiativă particulară — şi fără caracter de ostilitate — ele pornesc direct dela asociaţia generală şi sunt susţinute şi încurajate — uneori cu sacrificii — de asociaţiile judeţene. In afară de încercarea de a perfecţiona cultura generală a învăţătorilor, se dă posibilitatea primilor operatori în ogorul naţional, să cunoască ţara şi taina rezistenţii româneşti pe acest pământ.

Vorbind despre tineret — cu verva şi elanul ce-l caracterizează — Preşedintele Asociaţiei Generale s'a regăsit pe sine: „Cursurile se adresează — spre înfăptuire — tineretului, speranţa şcolii primare de mâine" — spunea textual autenticul stegar, iniţiator al cursurilor şi animator al armoniei. „Şcoala primară de azi e opera generaţiei mele, care a pregătit sufletul naţional pentru unitate, prin propagarea culturii, ca luptători în războiu şi elemente de unificare a neamului. Dorim un tineret viguros, entuziast, suflet aprins, nebun... când e vorba de păstrarea unei tradiţii de muncă şi jertfă, pentru mărirea operei".

Era tonul unei cadenţe de ritm vioiu, tânăr; era preludiul unei înalte atmosfere moral-intelectual-naţională, care s'a menţinut tot timpul cursurilor.

Conferenţiarii, verificaţi prieteni ai învăţătorilor, au atins în prelegerile lor zilnice, variate probleme de actualitate. (Toate conferinţele au fost stenografiate şi se vor edita de către asociaţia generală). Au fost explorate multe domenii ale gândirii şi activităţii omeneşti, s'au interpretat stările existente, trăgându-se concluzii, s'au jalonat directive. Au fost spovedanii sincere, în marea familie reunită, s'au înfiripat nădejdi, s'a subscris muncă. S'au cimentat promiţătoare legături sufleteşti între marii cărturari—maeştri ai cuvântului—şi asistenţă.

Ar fi o profanare, dacă s'ar interpreta excursiile făcute ca o materializare faţă de sublimul din conferinţe. Nu, din contră, atât cea dela Rucăr şi Dragoslavele — despre care mulţi cunoaştem doar legende şi dulcegării descriptive — cât şi cea dela ctitoria lui Neagoe, au desăvârşit, complectând, succesul acestor cursuri. Natura cu frumuseţile-i rustice desăvârşite, defileul cu umeda şi recea peşteră a Dâmbovicioarei, Mânăstirea Nămăeşti —cea săpată în întregime într'o stâncă— oameni şi locuri, toate dau senzaţia contopirii într'un tot fluid a insului cu glia. Iar de-ţi treci privirile uimite peste opera legendarului Manoli, sau încerci să urmăreşti trecutul istoric, cercetând Biserica Domnească a lui Radu şi ruinele curţii înconjurătoare, îţi întăreşti sentimentele demnităţii şi a mândriei noastre româneşti, precum şi a continuităţii noastre istorice.

Devenită regulă, organizarea anuală a cursurilor, în ambianţa unui climat de constructivism românesc, e poate unica şcoală de oţelire a conştiinţei profesionale şi verificarea solidarităţii noastre. In ea descifrezi mănunchiuri de idealuri, crâmpee de lupte. E izvorul de regenerare fizică şi de reîmprospătare morală.

Evocarea acelor clipe e o desfătare, o retrăire de vis şi nu e târzie niciodată.

C. V. R.

Echipele regale în Basarabia

Basarabia însetată vreme de un veac de carte şi de slovă românească s'a învrednicit anul acesta, prin înalta bunăvoinţă şi iubire de norod a Măriei Sale Regelui şi prin înţelegerea patriotică a cinci prefecţi basarabeni, de cinci echipe studenţeşti, care se adaogă celei din Năpădeni trimisă de Fundaţie şi celei dela Nişcani Lăpuşna, trimisă de Institutul Social din Basarabia, de sub preşedinţia d-lui Pan. Halippa.

Echipele Regale sînt formaţiunea de muncă ce intră în planul de refacere al ţării şi înălţare a neamului.

In ziua de Duminică 5 Iulie a. c. Echipele în împrejurări sărbătoreşti au purces la lucru în satele:

Olăneşti—Cetatea-Albă, Ignăţei—Orheiu, Cuhureşti—Soroca, Colibaşi—Cahul şi Tocuz—Tighină.

Neamul românesc, neam de ţărani, se cere cunoscut. Să cere legat de viaţa lumii de azi. Se cere scos la iveală şi rodit.

Munca culturală nu poate năzui să împartă tuturor o aceiaşi cultură, ci de a da putinţă fiecăruia a desfăşura o cultură proprie, lăuntrică, cultura adevărată neputând fi generală, extensivă, ci numai intensivă, o cultură a norodului.

Dreptul satelor la cultură totală, pe temeiul culturii regionale prin cunoaşterea monografică a ţării.

Cultura totală sătească trebue să îmbrăţişeze cu o egală atenţie: Sănătatea (igiena satului şi a săteanului, cultura fizică), Munca (viaţa economică regională, femeia în gospodărie, viaţa cooperativă), Sufletul (viaţa moral-religioasă şi artistică) şi Mintea (răspândirea cărţii prin biblioteci, apoi şezători, muzeu, teatru, radio, ş. a. m. d.).

Deci, rostul Echipelor regale este bine hotărît: cunoaşterea temeinică a satului cu bunurile şi scăderile sale şi aplicarea tămăduirilor cerute pe loc prin aducerea cuvântului de îndemnare spre bine şi închegarea lui cu fapta. Iată ce

spunea d-l Eugen Ionescu Darzeu, Directorul Fundaţiei din Basarabia, în ce priveşte munca culturală la sate:

„Cine să trezească însă această dorinţă activă de mai bine? Cine să aducă în suflete încrederea că trei sferturi din binele pe care îl putem spera stă în puterea noastră să-l dobândim şi că numai un sfert atârnă dela stăpânire şi dela conducători? Cine să apropie om de om şi să nască solidaritatea între toţi cei cari trăind într'aceeaş localitate şi având aceleaşi nevoi, au deci aceleaşi interese?

Statul nu are un organ sau o instituţie care să îmbrăţişeze astfel de scopuri esenţiale. Biserica nu cuprinde sub drumul ei decât o parte din populaţia unui sat.

Şcoala se adresează copiilor. Celelalte administraţii şi au rostul lor special şi limitat.

Era nevoe deci de o instituţie care să-şi ia asupra sa apropierea între oameni şi coordonarea activităţii celor mai buni din sate în direcţiuni de înălţare şi deosebire economică".

După munca Echipelor regale, care nu poate fi decât de scurtă durată (într'un sat, o echipă lucrează 3 luni de vară, timp de 3 ani), e nevoie deci de o instituţie permanentă care să corespundă cerinţelor de viaţă luminată a satelor. Astfel, nevoia a creat organul. Căminele culturale au răsărit pentru îndeplinirea acesor scopuri.

In numărul viitor al revistei, voiu relata despre chipul şi rezultatele de muncă a Echipelor regale din Basarabia.

Dr. Em. Gane

Cultura nu este o îmbrăcăminte gata pentru sufletul unui popor, ci este posibilitatea dată acestuia de a se îmbrăca.

Rădulescu Motru

* * *

O cugetare lipsită de experienţă ne îndrumează tot aşa de puţin spre cunoştinţa realităţii, ca şi o experienţă lipsită de cugetare.

Paulsen

† Gheorghe Palade

Necrolog

In seara zilei de 28 Septembrie 1936, s'a stins din viaţă, în casa părintească din Micleuşeni, iubitul nostru coleg Gheorghe Palade. A murit în puterea vârstei, când sufletul plin de avânturi măreţe îl putea face mai folositor ca oricând acestei ţări. A fost răpit de o boală crudă, ce nu iartă, aruncând regretul în sufletul tuturor acelor ce l-au cunoscut.

Defunctul era de 31 de ani. Născut la „Conacul Huta" de lângă Ciuciuleni în 1905, şi-a petrecut copilăria în Micleuşeni. In anul 1919 s'a înscris în clasa I-a a mult apreciatei şcoli „Vasile Lupu" din Iaşi. In 1926 a absolvit şcoala alegându-şi primul post la Ciuciuleni, lângă locul naşterii. Aci a suferit toate persecuţiunile soartei omeneşti.

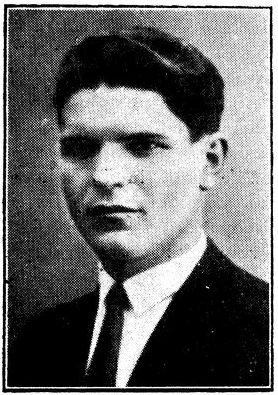

Era element de ordine, muncă şi stimă. Punea mai presus de toate interesul şcoalei. Avea porniri spre frumoase activităţi extraşcolare. N'a avut fericirea a instrui şi el premilitari. Era sublocotenent de rezervă.

Firea lui sociabilă şi gata a veni oricând în ajutorul oricărui năpăstuit, îl făcea a fi iubit de toţi. Cine nu-şi aminteşte conferinţele pe care le ţinea la cercurile culturale cu tonul lui plăcut, şi glumele pe care le făcea la mesele colegiale ?

Dar, ca din senin, s'a auzit trista veste că el este bolnav. Din toamna anului 1934 s'a transferat la Dolna, unde boala l-a forţat a-şi lua un concediu, pe care l-a prelungit până la moarte. Orice îngrijire, orice cheltuială şi orice intervenţie medicală a rămas neputincioasă în faţa imposibilului şi frumosul brad. Prietenul nostru Jorj, s'a prăbuşit în

groapa-i timpurie într'o zi ca de plumb şi cu noroi, ce nu a permis tuturor acelora ce l-au iubit să se ducă să-i ofere ultimul salut. Totuşi sunt sigur că mulţi au vărsat câte o lacrimă pentru el, acolo unde s'au găsit.

Jorj Palade nu mai este!

A trecut în lumea celor drepţi, cam odată cu acela, al cărui nume este zidit în temelia „Asociaţiei învăţătorilor Lăpuşneni", cu mult iubitul de învăţători — Ioan Cioabă. Cu acela cere a scris odată, în această revistă, că moartea seceră mai mult pe învăţătorii cei tineri. Adevărul se constată în nesfârşita falangă a învăţătorilor *„morţi vii încă"*, ce numai nu şi-au închis ochii, ca fratele Jorjică.

De s'ar face o vizită medicală minuţioasă tuturor învăţătorilor, s'ar constata un adevăr trist. Şi toate acestea mai mult din cauza vieţii lipsite ş mizerabile, în care este încleştată învăţătorimea.

Şi când te gândeşti că în această scumpă ţară se fură cu milioanele, îţi pierzi curajul de luminător.

Până când asociaţia învăţătorimii nu va fi o stâncă de granit în faţa încălcărilor drepturilor, vom duce la mormânt floarea învăţătorimii, iar scumpii noştri copilaşi nu se vor bucura de adevărata binefacere a culturii.

Până atunci să-i spunem iubitului nostru coleg dispărut. „Să-i fie ţărâna uşoară!"

Ilie I. Isbăşescu

---

† Aneta Simionovici-Romano

Necrolog

Din falanga colegilor de peste Prut, veniţi în provincia noastră să-şi dea contribuţia pe ogorul şcoalei naţionale, a fost şi *Aneta Simionovici-Romano*, fostă institutoare timp de 10 ani neîntrerupţi la şcoala primară No. 12 băeţi din Chişinău.

In primele zile ale lunei Iulie a. c. ne-a parvenit din Paşcani trista veste că Aneta Simionovici-Romano a încetat din viaţă.

Se terminase abia anul şcolar şi sărmana plecase în grabă la rudele ei din Paşcani, din pricina unei boale contractate în urma ueei intoxicaţii.

A plecat sărmana, şi nu s'a mai întors.

A plecat dintre noi, aşa cum venise cu 10 ani în urmă: cu aceiaşi voie bună, înţelegere şi seninătate în priviri.

Născută la Paşcani în 1884 Iunie 8, defuncta a urmat

studiile pedagogice la Institutul Oteteleşeanu din Bucureşti, unde îşi ia diploma de absolvire în 1906 consacrându-se învăţământului popular.

Peste Prut, ca şi aici—la şcoalele unde a pus suflet din sufletul ei, defuncta a fost considerată ca unul din cele mai distinse elemente din masa învăţătorească. S'a bucurat în totdeauna de simpaţia şi respectul colegilor, de stima părinţilor, de cuvântul autorizat al autorităţii şcolare.

In şcoală şi în afară de şcoală, moartea Anetei Simionovici-Romano lasă regrete adânci.

† Nina Chicu

— Necrolog —

Moartea năprasnică răpeşte din mijlocul nostru înainte de vreme, în puterea vârstei, pe colega Nina Chicu, lăsând un gol mare în corpul didactic din acest oraş.

Nina Chicu a intrat în învăţământ în anul 1913 şi a funcţionat neîncetat, până la 1 Septembrie 1936, când s'a îmbolnăvit, iar la 3 Octombrie şi-a închis ochii pentru vecie. In tot timpul acestor 23 ani de muncă, n'a cu-

noscut o mai mare plăcere, decât aceia de a-şi face datoria în şcoală, pentru ca flacăra culturii româneşti să ardă cu toată puterea ei. Îşi iubia şcoala, îşi iubia colegii şi elevele mai presus de orice. De-aceia lipsa ei din mijlocul corpului didactic al şcolii Nr. 7 de fete, va fi mult timp simţită.

Dormi liniştită, iubită colegă, căci ţi-ai făcut pe deplin datoria! Sub albastrul cerului numele tău va fi mereu pomenit de toate generaţiile de copii, cărora tu le-ai luminat mintea şi le-ai trasat larg calea. Gândul lor se îndreaptă acum spre tine. Desluşeşte-l în adierea vântului şi priveşte în lacrima lor curată, primele picături de ploaie, ce se vor topi pe lespedea recei tale cruci!

Dumnezeu să te odihnească în rândul celor drepţi şi veşnică să-ţi fie amintirea.

Alex. Alexandrescu

Învățătorul și tuberculoza

Trist acord de cuvinte!

Dar așa este, tuberculoza e cel mai frequent și cel mai mare dușman al învățătorului, deci și a școalei.

Ne predispune însăși meseria.

Dar mai ales mizeria.

Mizeria în clasele umede și friguroase, cu aerul îmbâxit și viciat de respirația elevilor, prea mulți față de cubajul încăperii; mizeria acasă, mizeria celor 1600 și 2300 lei, care nu-ți ajung decât pentru o jumătate de lună trai modest, iar după aceea... ceai și cu pâine.

Așa un an, așa doi trei ani, și oaspetele sinistru apare în casă. Încet și pe nesimțite de nici nu-l observi. Intâiu indispoziție prelungită, oboseală, slăbiciune, apatie, apoi tuse tot mai deasă și mai chinuitoare, până când micile petale roșii de pe batistă îți arată ca oaspetele nepoftit a devenit stăpân în casă.

De aici începe calvarul cel mare.

In stadiul inicipient boala poate fi vindecată. Dar cum? Tratamentul necesită aer curat, odihnă complectă, liniște și hrană bună. Adică exact ceia ce n'are învățătorul!

Dar mai rău și mai dureros este că nu i se dă nici dreptul să se lecuiască. Nu i se plătește suplinitorul.

Ce să facă bietul om? Să-și ia concediu? Dar cum va putea oare trăi? De tratament, nici nu mai vorbim!

Și atunci, nu-și mai ia concediu, ci... rămâne la datorie. Rămâne în clasă, din zi în zi tot mai palid, tot mai slab, mai trist.

Și-și macină plămânii chinuiți de tuse grea, până simte într'o dimineață că nu-l mai țin picioarele.

Se întinde în patul lui sărăcăcios și scund, cu ochii stinși, fără leacuri și fără tratament; iar adesea și fără mân-

care, căci nici acum, în clipa cea de pe urmă, nu i se acrodă dreptul legal. Salarul lui se dă altuia, ce-i ţine locul în clasă.

Şi aşa se duce...

Se duce unul, se duc doi, se duc mulţi unul după altul, pe acelaş drum trist, presărat cu petale roşii în chinuri tăcute, şi fără putinţă de a scăpa.

E o realitate crudă şi din cale afară de dureroasă, care macină zi de zi şcoala. Rupe din cadrele ei şi aruncă în neant atâţia şi atâţia dascăli, mai ales dintre acei tineri.

Ce face statul, ce fac autorităţile, cari deţin soarta şcoalei şi a umililor ei slujitori, în faţa acestui rău ?

Nimic. Dar absolut nimic. Nu se încumetă să dea nici ceia ce impune legea; *plata suplinitorului pentru caz de boală.*

De celelalte, cât ar fi putut şi ar fi trebuit să facă, nici nu mai vorbim.

De aceia, nu exagerăm cu nimic, afirmând că din acest punct de vedere al sănătăţii şi al posibilităţilor de a ne căuta de sănătate, stăm mai prost decât orice altă categorie de slujbaşi în ţara românească.

Toţi funcţionarii, dela toate instituţiile de stat primesc leafă pentru caz de boală şi ajutoare de tratament. Unii, cum sunt acei dela C. F. R., P. T. T., C. A. M. şi altele, au sanatoriile lor proprii, sau un anumit număr de paturi în sanatoriile statului, şi ale Crucii Roşii, în cari cei bolnavi sunt internaţi în mod gratuit.

Pentru cei slăbiţi şi predispuşi, sunt deasemenea case de odihnă şi reconfortare la munte.

De aceleaşi drepturi se bucură toţi lucrătorii manuali, prin Casa Asigurărilor Sociale.

Numai noi, învăţătorii, cei mai predispuşi pentru această boală, datorită condiţiunilor inerente profesiunii noastre, ca şi traiului de sărăcie şi mizerie, pe care suntem nevoiţi a-l duce—numai noi nu avem dreptul în această ţară, să ne căutăm de sănătate, deşi formal el ne este prescris de lege.

E un tratament mai mult decât vitreg. E profund neomenos şi dăunător şcoalei.

Lovind mai ales în cadrele tinere, tuberculoza nimiceşte puterea de regenerare şi propăşire a şcoalei, care nu rezidă

nici în măreţia localului şi nici în celelalte condiţiuni materiale, ci în puterea de muncă a dascălului.

Or, ca să poată munci cu folos, învăţătorul în primul rând trebue să fie sănătos.

Intr'un trup bolnav, predestinat peirii, nu poate sălăşlui suflet energic şi creator.

E o socoteala simplă şi clară, pe care cei în drept sunt datori s'o priceapă odată şi odată, reintrând în legalitate.

De ani de zile ni se tot promite că va fi respectată legea, şi de ani de zile ea tot nu se respectă.

Dece permanentizarea acestei nedreptăţi?

Dece învăţătorimea este ţinută mereu în afară de lege şi expusă celui mai mare pericol: *pericolul de a-şi pierde sănătatea?*

Avem astăzi în fruntea ministerului nostru un ministru doctor în medicină, care mai mult ca oricine altul poate înţelege dezastrul acestei nedreptăţi, ce roade necontenit la temelia şcoalei poporului, şi surpă an de an sănătatea atâtor dascăli

Ştim dragostea sa nepărmuită faţă de şcoală.

Şi tocmai de aceia cerem să ne facă dreptate.

Cerem respectarea legei şi plata suplinitorului pentru caz de boală.

E dreptul nostru şi binele şcoalei.

Manole

Cântece de pe timpul războiului

Frunzişoara grâu curat,
Tari m'am mai săturat
Lumea prin 'prejur di 'mblat,
Nibăut şi nimâncat,
Şi streinii de ascultat.
Nu-i o dragă dicusară
Si n'adorm cu inima amară.
Di mă scol eu dimineaţa
Mi-i plină di lacrimi faţa
Pintru câti am prăgit
Cum îi lumea osândită.
Di când am ieşit din sat
Multi lacrămi am vărsat
Pentru fraţii mei toţ
Cum şidé pi dealuri morţ;
Şidé ca snochii şei de grâu
Plini di sângi păn la brâu
Hàidiţ fraţilor nainti
C'amu-i focu şel fierbinti
Şi ne aşteaptă şi pi noi
Si ni tai ca pi boi.
Of, năroadi di la ţară
Nu ştiţ di viiaţă amară
Intrebaţi-mă pi mini
Ci pi toati vi le-oi spuni
Miia când mi-i drag pi lumi
Mă ie şi'n mormânt mă puni;
Fără zari di lumină,
Numa cu puşcuţa'n mână,
Ş'aşa de adânc ne'ngroapă
Cum ai da c'on colţ de sapă
Când s'ar faşe-on neam să vadă
Ar plânge o lună de zile intreagă.

Cine-i streinel ca mine
Osândit pe iasta lume.

* * *

Frunzişoara di cicoare,
In gios pi vale pi cărare
S'o încins o luptă mare
Bubui tunu turbat
Curgi sângeli'nchegat
Si mă vez puică pi drum
Nu m'ai cunoaşti di fum
Fum din tun şi din grănată
Tot di mini s'o legat.
Grănata undi chică
Chiatra din stincă dişchică.
Ard oraşi, ard şi sati
Plâng nevesti'mpovărati,
Plâng sărmanili fugând
Şi zilili blăstămând.
Cini-i streinel ca mini
Ostinit pe iasta lumi.

* * *

Frunzişoara trii gârnati
Cucu cântă, vântu bati
Eu iţ scriu mândruţ-o carti
Şi mă'nchin de sănătati.
Dute carti mai digrabă
Şi di mândra me întreabă
Şi să spui c'aştept scrisoare
Şi pi lună, şi pi soari
Şi pi lună şi pi steli
Aştept slova mândrii meli
Ca s'o pui în sân la chieli
Si-mi treacă di dor di jali.

Informator VASILE TELIMAN—50. Iurceni Lăpuşna

Culese de *Petre V. Ştefănucă*, profesor, în campania monografică de la Iurceni

Buletinul profesional

Şedinţa Comitetului Asociaţiei. Importante hotărîri luate. Sâmbătă 3 Octombrie a. c. a avut loc la sediul Asociaţiei noastre şedinţa Comitetului de conducere, pentru a discuta şi hotărî asupra unor chestiuni la ordinea zilei, ce interesează în deaproape viaţa învăţătorimei lăpuşnene.

Şedinţa a început la orele 7 seara, sub preşedinţia d-lui *I. Arhip*, preşedintele asociaţiei, fiind prezenţi următorii membri: *V. Voiciulis, M. Ermurache, A. Albu, V. Zogravu* şi d-l *Gr. Balan*, recent cooptat în locul lui I. Cioabă, decedat.

Deasemenea, au mai luat parte la şedinţă, colegii notaţi mai jos, invitaţi de către comitet pentru a se pronunţa asupra reorganizării revistei *„Şcoala Basarabeană": P. Crihan, M. Zberea, V. Muşcinschi, Vl. Neaga, Gh. Druţă, C. Roşu, N. Olaru şi Th. Balmuş.*

Printr'o cuvântare scurta dar foarte simţită, de I. Arhip, face un elogiu binemeritat colegului I. Cioabă, pe care o boală nemiloasă l-a smuls curând din rândurile noastre.

I. Cioabă a fost un bun tovarăş, un neobosit animator şi realizator pe terenul luptelor noastre profesionale, un dascăl desăvârşit care a făcut cinste şcoalei naţionale din Basarabia.

Pentru a cinsti memoria aceluia care a fost I. Cioabă, întregul comitet se scoală în picioare şi păstrează câteva minute o pioasă tăcere.

Se decide apoi, în semn de omagiu, a se expune în paginile revistei, viaţa şi opera colegului dispărut.

Excursia. După discuţiile ce au avut loc cu privire la reorganizarea revistei, pe care le expunem în corpul revistei, comitetul, intrând în ordinea de zi, ia în discuţie chestiunea *excursiei*, ce urmează a se organiza în timpul verei anului viitor, cu scop de a uşura colegilor cunoaşterea cât mai bună

a ţării, precum şi pentru a stabili legături de reciprocă solidaritate între membrii corpului didactic de pretutindeni.

Se hotăreşte: a se propune colegilor doritori să ia parte la această excursie ca să se înscrie de cu vreme la Asociaţie, numărul locurilor fiind nelimitat. Printr'o declaraţie scrisă ei trebue să accepte ca să li se reţină din salariu lunar suma de lei 100, pentru acoperirea cheltuelilor cu angajarea vagoanelor, găzduirea, etc.

Acei cari între timp se vor răsgândi, sau nu vor putea lua parte la excursie din diferite motive neprevăzute, ce i-ar împiedica, îşi vor putea ridica oricând banii reţinuţi de Asociaţie.

Pentru ca să ne putem prezenta în această excursie cât mai bine, Asociaţia se va îngriji chiar de pe acum ca să înjghebeze un cor învăţătoresc, cu un repertoriu specific basarabean. Deasemenea, se vor cere dela Institutul Social al Basarabiei cele două filme ce reprezintă viaţa ţăranului basarabean, precum şi diferite vederi din provincia noastră pentru a fi rulate acolo unde împrejurările vor permite.

Programul va fi complectat cu o piesă, recitări, etc.

S'a hotărât aşijderea ca pentru acea dată revista noastă să apară în număr sporit de pagini şi ireproşabilă ca tehnică şi cuprins, spre a fi prezentată învăţătorilor din alte părţi.

In acest număr se vor expune toate realizările noastre profesionale, organizarea şcoalei din toate punctele de vedere, viaţa învăţătorului basarabean, precum şi progresele învăţământului românesc realizate în toate privinţele dela Unire încoace.

Itinerarul excursiei se va stabili ulterior.

Sanatoriul din Sergheevca. D-l I. Arhip face apoi o largă expunere asupra situaţiei în care se află sanatoriul Asociaţiei din Sergheevca, insistând asupra faptului că sanatoriul nu trebue nici într'un caz lichidat, fiind de un real folos învăţătorimei.

Este cu mult mai raţional să i se facă reparaţiile cuvenite pentru ca să poată adăposti un număr mai mare de colegi, ceea ce n'ar necesita o sumă prea mare.

Un sanatoriu la munte. Concomitent cu aceasta, se ia în discuţie şi problema construcţiei unui sanatoriu la munte care e o necesitate şi mai mare pentru învăţătorime. Lipsa acestui sanatoriu îl resimt mai ales învăţătorii tineri, cari din cauza salarului de mizerie ce-l primesc, se anemiază foarte repede şi adesea se îmbolnăvesc de piept.

Dat fiind că statul, nu se îngrijeşte deloc de această problemă vitală pentru şcoala şi slujitorii ei, ba din potrivă, prin neacordarea plăţii suplinitorului în caz de boală, pune pe învăţător în imposibilitate de a-şi îngriji sănătatea, comitetul hotărăşte să facă chiar de pe acum toate lucrările preliminare în vederea construcţiei unui sanatoriu la munte.

D-l I. Arhip, şi-a luat însărcinarea ca să ia contact în cursul acestei luni cu autorităţile comunale şi judeţene ale diferitelor staţiuni climaterice, în vederea procurării de teren cu reducere, precum şi cu alte autorităţi de stat, pentru acordarea de ajutoare şi subvenţii.

Cum construcţiile la munte se fac din lemn, realizarea acestei idei bune nu va depăşi probabil suma de 100.000 lei.

In principiu, comitetul s'a oprit asupra staţiunii *Câmpulung—Bucovina,* ca fiind cea mai convenabilă, atât ca altitudine, cât şi condiţiuni avantajoase de viaţă.

Colegii sunt rugaţi să dea sugestiile lor în această privinţă.

Avansuri. Se ia apoi în discuţie chestiunea avansurilor ce le poate acorda Asociaţia colegilor în contul salarului.

Se hotărăşte ca avansurile să se acorde ca şi înainte, până la suma de 500 lei, cel mult.

Banii le va elibera d-l *Gh. Druţă,* administratorul căminului, pe bază de chitanţă, aprobată de d-l I. Arhip, preşedintele Asociaţiei.

Armonizarea salariilor. O discuţie amplă şi prelungită a prilejuit problema armonizării salariilor.

D-l I. Arhip, în expunerea amănunţită ce o face asupra acestei chestiuni, îşi exprimă îngrijorarea ca nu cumva drepturile legitime ale învăţătorimei să fie neglijate sau ştirbite prin noua orânduire a lefurilor.

Ceia ce face să ne gândim la acest lucru este în deosebi faptul că în noul proect de armonizare, învăţătorul nu este încadrat în nici o categorie de salarizare, operaţia aceasta lăsându-se pe seama unei comisii, care nu se ştie din cine va fi compusă, şi cum va lucra.

Chestiunea fiind de un interes vital pentru învăţătorime, care sub nici un motiv nu poate şi nu trebue să admită vre-o amputare a micilor ei salarii, comitetul hotărăşte să ţină contact în permanenţă cu conducerea centrală a Asociaţiei, ca imediat ce va fi nevoie, dăscălimea să poată reacţiona energic, întru apărarea drepturilor ei.

Organizarea Casei învăţătorului. Se dă apoi cuvânt d-lui Gh. Druţă, administratorul „Casei învăţătorului", care face o dare de seamă amănunţită asupra îmbunătăţirilor şi reparaţiilor ce urmează a se face, pentru o cât mai bună funcţionare a Casei.

In această ordine de idei, se decide a se procura şi a se instala într'un timp posibil mai scurt o *baie*, pentru ca învăţătorii, mai ales acei dela ţară, când se opresc la cămin, să poată face o baie în condiţiuni higienice şi cu un preţ redus.

Se mai hotărăşte apoi procurarea, în limita fondurilor disponibile, a unui radio-aparat şi complectarea mobilierului, organizarea şi funcţionarea bibliotecii, etc.

La sfârşit, s'a stabilit modalitatea organizării unor întâlniri săptămânale a colegilor în sala mare a Casei, pentru strângerea legăturilor de cunoaştere reciprocă şi prietenie.

Aceste întruniri, vor avea loc în fiecare Sâmbătă, cu începere dela 17 Octombrie a. c.

Epuizându-se ordinea de zi, şedinţa a luat sfârşit la ora 2 noapte, într'o atmosferă de caldă prietenie şi colaborare.

* * *

Noul sediu al Asociaţiei generale. *Cu începere dela 20 Octombrie a. c. sediul Asociaţiei generale va fi în noul local închiriat din Bulevardul Tache Ionescu No. 23, etajul I-iu.*

Orice corespondenţă se va trimite dela acea dată la noua adresă. Drumul cel mai scurt dela Gara de Nord se poate parcurge cu tramvaiul No. 15, până la Staţia „Piaţa Amzei" (a doua după „Piaţa Romană").

* * *

Examenul pentru gradul II. Până în prezent nu s'a luat nici o hotărîre cu privire la fixarea datei examenului de înaintare la gr. II.

* * *

Numirile cu titlu provizoriu. *S'au numit pe 1 Octombrie a. c. toţi absolvenţii de şcoli normale, rămaşi nenumiţi, dela media 8 în jos din seria 1932; toate absolventele din seria 1933 dela media 8,10 în jos şi aproape toate normalistele absolvente pentru şcolile de copii mici.*

Distribuţia locurilor s'a făcut la minister, sub conducerea d-lor inspectori generali, Petre Cumpănici *pentru băeţi, şi* P. Petrescu, *pentru fete şi în prezenţa a câte un delegat din partea Asociaţiei Generale.*

Pentru modul perfect legal şi absolut cinstit cum s'au făcut numirile, conducerea Asociaţiei Generale, a exprimat prin d-l D. V. Ţoni mulţumiri recunoscătoare celor două comisii.

De altfel, socoteam şi dela început după persoana d-lui inspector general P. Cumănici, *bine cunoscut învăţătorimei basarabene dela Unire încoace, ca un om obiectiv, cinstit, şi cu mult simţ de legalitate, că numirile încredinţate D-Sale, se vor face aşa, cum de mult nu s'au mai făcut. Adică cinstit şi drept.*

Nu ne rămâne altceva decât să dorim ca aşa să fie şi în viitor. Şi nu numai la numiri, ci şi la transferări şi detaşări. Ori aici, nu putem spune că învăţătorimea a rămas mulţumită.

Numiri de suplinitori. Ministerul a hotărît ca locurile de suplinitori să se încredinţeze solicitanţilor în ordinea seriei, începând cu seria 1933 băeţi şi seria 1934 fete. Deci orice numire a unui absolvent dintr'o serie mai nouă înaintea alteia

dintr'una mai veche, va constitui o călcare a dispoziţiei ministerului şi o ilegalitate.

* * *

Pentru absolvenţii Secţiei Pedagogice. D-l ministru al instrucţiunii a admis, în urma intervenţiei făcute de preşedintele Asociaţiei Generale d-l D. V. Ţoui, ca să se acorde şi ultimelor serii de absolvenţi ai Secţiei Pedagogice, în număr de 42, gradul I în învăţământ,

* * *

Şi profesorii se agită. Sâmbătă 10 Oct. a. c. a avut loc şedinţa Asociaţiei profesorilor secundari din Chişinău, pentru a discuta chestiunea armonizării salariilor. Având în vedere că nici drepturile profesorilor nu sunt clar prevăzute în proect, Comitetul a întocmit un memoriu, prin care cere respectarea salariilor şi a delegat pe d. *Pan. Erhan*, vice-preşedintele Asociaţiei, la consiliul general al Asociaţiei, ce a fost convocat special în această chestiune pentru ziua de 26 Octombrie a. c. la Bucureşti.

CRONICA

Recenzii

„Psihologia temperamentului". Dimitrie Todoranu. Cluj, 1936. E o lucrare dintre cele mai consistente, care a apărut în ultimul timp în vitrina ştiinţifică. Stăpân pe una din disciplinele cele mai dificile ce îşi propune să ne dea cu proba datelor exacte, trăirile şi funcţiunile cele mai intime ale sufletului d. Todoranu fixează într'un studiu de 170 de pagini toate aspectele problemei trecute prin prisma cercetării şi, ne dă definiţii juste şi interpretări exacte asupra întregului ansamblu de manifestări cari se numeşte temperament.

Lucrarea cuprinde în expunerea ei cea mai meticuloasă disciplină şi o selecţionare a materialului, încadrată în cea mai perfectă şi unitară metodă. D-sa n'a neglijat nimic din complexitatea atât de variată şi infinită a temperamentului şi nu s'a dat înapoi dela nici o oboseală de a examina subiectul sub toate unghiurile ştiinţei universale iar toate acestea, le-a făcut cu o competinţă de erudit şi cu o pasiune de savant cari depăşesc cu mult o contribuţie profesională.

Psihologia temperamentului a găsit în d. Todoranu un iscoditor cu impresionante resurse de cercetare şi sinteză. Autorul este unul dintre cei mai distinşi reprezentanţi ai generaţiei tinere a provinciei de peste munţi, cucerind în cetatea universitară autoritatea unei seriozităţi academice în disecarea problemelor de psihologie şi a dobândit acel titlu excepţional de competinţa în uriaşul labirint al institutelor de specialitate.

In primul rând d. dr. Dimitrie Todoranu ne iniţiază asupra substratului fiziologic al temperamentului, expunând toate teoriile elaborate în această privinţă. Astfel prima teorie este umoral-endocrinologic . Ea consideră chimismul interior ca substrat al calităţilor de temperament. Condiţia sănătăţii cuiva este hotărâtă de echilibrul umoral. Când una dintre ele predomină în organism se produc tulburări permanente, sau trecătoare. Aşa de pildă, multă apă provoacă febre şi cotare.

O altă grupă de cercetători consideră ca aspect fiziologic determinant al temperamentului, sistemul nervos în întregime sau numai sedimentul organo-vegetativ. Dacă vibraţiile substanţei nervoase sunt armonice şi repezi produc temperamentul vesel şi vioi. Dimpotrivă, dacă aceste vibraţi uni sunt încete şi constante, produc temperamentul flegmatic, apatic.

A treia teorie e de natură biologic-constituţională. Această teorie care domină în psihologia actuală consideră ca substrat fiziologic al temperamentului atât chimismul interior cât şi anumite particularităţi funcţionale ale sistemului nervos. Astfel Mac Dougall remarcă influenţa puternică pe care o exercită tiroida asupra însuşirilor de temperament Dacă această glandă are o secreţie abundentă supranormală, produce reacţiuni puternice şi violente ale sistemului nervos organo-vegetativ şi ca urmare pune organismul într'o stare de hiper-excitabilitate psihică S'a observat la cazurile clinice, că din cauza sensibilităţii exagerate fără stimulenţi externi, indivizii sunt extrem de nervoşi şi instabili, trecând adeseori la psihoze şi nevroze. Invers, în cazul unei

secreţii tiroidene sub-normale, viaţa afectivă a indivizilor scade în intensitate şi lărgime, devine depresivă şi adeseori sfârşeşte printr'o stupoare psihică generală.

Expunând aceste teorii de mai sus autorul lucrării ştiinţifice închee capitolul cu o concluziune, arătând că activitatea unitară a individualităţii este nemijlocit determinată de funcţiunile nervoase şi endocrine, încât în ultima analiză, substratul fiziologic al tuturor particularităţilor psihice — implicit al temperamentului — îl constitue chimismul interior şi sistemul nervos. Cele două sisteme nu activează izolat, ci se influenţează reciproc Glandele au o influenţă directă şi hotărîtoare asupra sistemului nervos organo-vegetativ, iar acesta la rândul său, influenţează modul de funcţionare al sistemului cerebrospinal.

In alt capitol al lucrării, d. Todoranu se ocupă de natura psihică a temperamentului

In primele cercetări ştiinţifice moderne, temperamentul cuprinde trei factori: emoţionalitatea activitatea şi funcţiunile psihice primare şi secundare. Emoţionalitatea reprezintă diferitele feluri de-a fi impresionat afectiv de către stimulenţii mediului, iar activitatea cuprinde formele conative ale comportărilor. Funcţiunile psihice primare şi secundare determină orientarea generală a individului, fie spre lumea realităţilor prezente şi schimbătoare, fie spre trecut ale căruia amintiri sunt retrăite cu o intensitate aproape originară. Din gruparea nativă feluri a acestor factori, se nasc diferitele tipuri de temperament.

Dar la factorul general al emoţionalităţii, care stă la baz tuturor manifestărilor de temperament, se mai adaugă şi un factor de grupă determinat de structura instinctelor predominante. Acest factor însă nu poate fi considerat ca o calitate temperamentală ci e mai mult o dispoziţie.

După alţi cercetători temperamentul cuprinde formele de manifestare ale energiei psihice. Prin aceasta se accentuiază latura de activitate ca amănunt esenţial în configuraţia temperamentului Formele activităţii sunt reprezentate de tiparele de reacţiune conativă In cadrul concepţiei de mai sus temperamentul oscilează între doi poli: cel al descărcării energetice puternice, violente şi cel al reacţiunii slabe în energie şi reduse în intensitate. In această teorie factori fundamentari în configuraţia temperamentului sunt: intensitatea impulsu'ui spre acţiune şi rezistenţa pe care o întâlneşte acest impuls în calea sa

După altă teorie, ideia centrală este că însuşirile temperamentului sunt formale, adică colorează întreaga individualitate. Insuşirile temperamentului apar în activitatea de urmărire a scopurilor, care are două extreme de o parte urmărirea energică şi hotărîtă a scopului, de alta, şovăiala, ezitarea, care anihilează acţiunea.

Apoi d. Todoranu citează după Kretshmer cele şase temperamente. Omul vesel şi bun aparţine grupului hipomaniac. Omul realist, practic, humorist fără răutate, aparţine grupului sintonic. Blândeţea, bunătatea şi moliciunea în mişcări aparţin omului cu sânge greoi.

Omul delicat trăind viaţa interioară, irit abil, nervos, şi idealist aparţine temperamentului hiperestezic. Omul moderat, energic, sistematic, consecvent, calm, aristocrat, aparţine temperamentului schizotimic intermediar. Omul rece, nervos, spirit întunecat, indolent, puţiin accesibil pasiunilor, lent şi leneş, aparţine temperamentului anestezic Adică Kretschmer pune în configuraţia temperamentului aceiaşi factori: activitatea şi afectivitatea, în diferitele lor calităţi, ceea dintâi cuprinzând ritmul şi motilitatea psihică, iar a doua tonalitatea efectivă

Capitolul mai cuprinde şi observaţiile lui Mac Dougall după care toate reacţiunile efectiv-conative au câteva caracteristici comune şi anume, persistenţa, rapiditatea, sensibilitatea şi intensitatea.

Iar din toate aceste teorii pe cari le menţionează, distinsul asistent universitar dela Cluj trage concluzia că felul activităţii şi al emoţionalităţii, pre

cum şi modul cum acestea acţionează în individ, formează factorii fundamentali în configurarea temperamentului.

M.

* * *

Biruinţa cercetaşului de **Prof. I. Simionescu** („Cartea Românească" Lei 60).

O carte bine ilustrată şi tipărită şi tot atât de bine venită pentru tineret, ca şi pentru părinţi şi profesori.

Problema educaţiei copiilor şi a străjerismului sunt larg tratate în această lucrare. Lipsa de contact cu lumea realităţilor şi, mai cu seamă, moleşeala sufletească şi trupească, în care sunt crescuţi unii copii, constituesc o primejdie pentru neamul întreg. Deci, o carte absolut trebuincioasă tuturor tinerilor: străjerii şi cercetaşii de astăzi, oştenii biruitori de mâine.

* * *

M. Sadoveanu: „Paştile Blajinilor", roman şi Ionel Teodoreanu: „Soarele", roman. Mihail Sadoveanu, cel mai tipic reprezentant al scrisului românesc din Moldova, în „Paştile Blajinilor" ne-a dăruit o carte aşa cum ştie să scrie numai el, cu asfinţituri târzii de toamnă; cu foşnetul frunzelor arămii; cu imensitatea adâncă a naturei, plină de tăceri tainice; cu boierii vechi iubitori de pământ şi ospăţuri copioase, cu vechili vicleni, avizi de îmbogăţiri; cu ţărani în lutul cărora isbucnesc patimi şi pasiuni ascunse, într'o limbă sobră, plină de armonie, de culoare, de ritm şi de bogăţii stilistice.

Lew Tof — misitul, — cuconul Gheorghiţă Vrînceanu, doctorul Luca, domnişoara Tanţa Corbu, Gherasim Turbure, Simioana Ignea, cucoana Nataliţa, Ilie Simincaru, sunt creaţii organice; oameni cari se nasc, trăiesc fiecare cu destinul, patimile lui, ducîndu-şi crucea fiecare, până la sfârşit.

Sunt aşa de multe drame, dureri, svârcoliri în această carte, cărora condeiul scriitorului le-a dat viaţă; o viaţă naturală autentică, iar din şirurile cărţii desprinderi o creaţie de amploare epică.

* * *

Am cunoscut cu toţi scrisul lui Ionel Teodoreanu din trilogia Medelenilor, — alt scriitor moldovan, alături de M. Sadoveanu şi Cezar Petrescu, la care sbuciumata noastră adolescenţă a întâlnit o altă adolescenţă aevea a Olguţei,

Dănuţ, Monica, Mircea; cu moş Gheorghe, cu familia Deleanu. In această carte este redată copilăria, adolescenţa, tinereţea şi maturitatea copilului burghez în literatura romînească, integrat în mediul social de după războiu, cu toate prefacerile sociale, vânturile democraţiei, a schimbărei crugului vremii, cu boierii de rasă cari apun, se duc, şi cu alţii care le iau locul.

Apoi a urmat: *„Turnul Milenei"* carte plină de ficţiuni, de ireal, de fantastic, dar brodată tot pe motive sociale; apoi acel matur *„Bal mascat"*, o nouă ediţie a Medelenilor, dar mai real, mai veridic,—compoziţie mai închegată: *„Fata din Zlataust"* roman scris pe marginea faptului divers, unde Teodoreanu reuşeşte puţin să ne redea realul; „Golia" cu bolnavii şi maniacii ei; „Crăciunul dela Silvestri" altă ediţie a Medelenilor, dar unde scriitorul îşi comprimă stilul lui bogat plin de lirism, de poezie, forţându-se a deveni cât se poate de liniar; de obiectiv în descrierea scenelor.

„Lorelei", este o carte scrisă tot sub zodia Medelenilor.

Un poem închinat iubirei, dragostei, aşa cum ne-a mai scris I. Teodoreanu.

Cartea e aşa de evocatoare, de sinceră, de uman redată; cu dragostele care izbucnesc târziu ca luceferi, în nopţile de toamnă, cu sacrificii duioase, cu prieteni care dispar—Nathan,—cu intrigi cotidiane, dar care sunt transfigurate în sufletul artistului în adevărate pagini de artă pură.

I. Teodoreanu, are o limbă plastică, intelectualizată, aristocrată în sensul adânc al cuvântului şi un stil unic în literatura românească.

Mihail Spiridonică

Carnetul şcoalei

Transferări, detaşări, numiri *Iată trei cuvinte cari pentru majoritatea colegilor au câte ceva de spus, mai ales acum la inceput de an şcolar.*

Ceva adesea dureros şi amarnic. Ceva ce exprimă o vară intreagă de alergături şi plocloneli pentru un drept ce ţi-l dă legea; o nedreptate jignitoare şi dureroasă; o decepţie, o desămăgire şi intotdeauna o descurajare, care pic cu pic îţi mănâncă tot sufletul şi elanul, iar cu ele şi şcoala.

Rareori aceste cuvinte înseamnă o bucurie, lipsită cu totul de sedimentul acesta greu şi rece, ca o piatră.

De aceia, zadarnic ai incerca să le regăseşti aplicate în practică cu aceiaşi echitate şi dreptate simplă, cum sunt scrise în lege.

Dreptatea simplă şi clară din lege devine dintr'odată compusă şi confuză în practică.

Şi elementele cu care în deosebi intră în compunere dreptatea transferărilor, detaşărilor şi a numirilor, este chiagul nepotismului *şi a* politicianismului.

Aşa a fost şi aşa este sub orice guvern, fără nici o excepţie, şi sub orice ministeriat.

Dar, aşa nu trebue să mai fie. Cel puţin aceasta este promisiunea ce ne-a dat-o nu odată d-l dr. C. Anghelescu.

„Politica n'are ce căuta în şcoală", sunt cuvintele aceluia cere şi-a consacrat o viaţ de om şi întreaga-i muncă pentru binele nostru a învăţătorilor şi propăşirea şcoalei poporului.

Multe a făcut cum n'au putut face atâţia miniştri luaţi împreună. Şi în multe a reuşit.

Numai această hidră n'a putut-o încă dobori.

E ca zmeul din balade, cu botul fermecat, de cum îl tai, creşte numaidecât la loc.

De aceia şi anul acesta transferările, detaşările şi numirile au căzut ca o piatră grea pe sufletul multora dintre noi.

Şi piatra trage greu de suflet, îl mănâncă ca molia, îl suge şi-l lasă fără puteri, fără vlagă şi fără încredere în cei puşi să împartă dreptatea aşa de simplă în lege, dar aşa de încâlcită în practică.

Şi totuşi, încă mai nădăjduim. Nădăjduim în singurul om, care dacă şi-ar încrunta mai tare sprâncenele, şi ar lovi mai puternic cu pumnul în tejgheaua politicianistă, ce s'a instalat în pretoriul şcoalei, va putea face ca să dispară această piatră din sufletul nostru.

E doctorul C. Anghelescu, părintele şcoalei poporului.

O va face-o?

Să sperăm că da.

Manole

* * *

O iniţiativă bună. Corpul didactic al *„Casei copilului"* din Chişinău a luat iniţiativa înfiinţării pe lângă această instituţie şcolară, a unui laborator de psihotehnică, pentru studiul individualităţii copilului.

In acest sens „Casa copilului" a şi făcut un raport documentat autorităţilor şcolare, în care justifică necesitatea înfiinţării acestui laborator, atât prin motive pedagogice, de interes pur didactic, cât şi prin consideraţiuni practice în vederea viitoarei orientări profesionale a micilor pensionari.

Pentru o mai bună reuşită a acestui început „Casa Copilului" şi-a asigurat concursul a câtorva profesori de pedagogie din localitate, specialişti în materie.

Inregistrăm cu satisfacţie iniţiativa mai mult decât lăudabila a „Casei copilului" şi ne place să credem că atât autorităţile şcolare, cât şi acele comunale vor acorda sprijinul lor moral şi material în vederea înfiinţării acestui laborator

şi înzestrării lui cu instrumentariul necesar, cu atât mai mult că aceasta nu necesită cheltueli mari.

In numărul viitor, vom reveni asupra necesităţii şi utilităţii laboratoarelor de psihotehnică.

* * *

Iar dezastrul bacalaureatului. Ca de obiceiu şi în anul acesta sesiunea de toamnă a examenului de bacalaureat s'a încheiat cu rezultate dezastruoase.

După primele calcule ce s'au făcut se constată că numărul candidaţilor căzuţi se ridică până la 70 la sută

Situaţia aceasta a îngrijorat foarte mult cercurile diriguitoare ale ministerului instrucţiunii. Şi întrucât se crede că ea se datoreşte în cea mai mare parte unor defectuozităţi programatice ale învăţământului secundar, ministerul a hotărît să procedeze la o nouă modificare a programei analitice. In acest scop, în cursul primelor zile ale acestei luni s'a şi convocat la minister un consiliu al inspectorilor general.

Desigur, e de vină şi programa analitică care este încărcată cu multe noţiuni de balast. Dacă se vor scoate, elevul va avea putinţa şi timpul necesar să aprofundeze şi să-şi însuşească mai temeinic cunoştinţele de bază.

Nu este mai puţin adevărat însă că nu numai aceasta este cauza rezultatelor dezastruoase ale examenelor de bacalaureat.

Intreaga viaţa şcolară trebueşte organizată în aşa fel ca interesul şi energia elevului să se desfăşoare în cadrul preocupărilor utile, a studiilor şi a lecturii ştiinţifice.

Astăzi pare că elevul e prea puţin legat de şcoală. Majoritatea timpului şi-l consumă pe stradă, pe câmp de sport sau îndopându-se până la refuz cu romane senzaţionale şi bucăţi de literatură pornografică, care abundă toate chioşcurile şi librăriile.

E necesar de aceia să se facă un control sever al elevului nu numai la şcoală ci pe strada şi acasă.

Lucrul cel mai principal însă este ca educatorii să depue mai multă trudă, mai multă conştiinciozitate şi mai multă tragere de inimă în munca lor şcolară.

Ori nici în această privinţă nu ne putem lăuda prea mult

De aceia, pe lângă modificarea programei analitice, se impune şi o operă de sistematica redresare a şcoalei din toate punctele de vedere.

Vl. Neaga

* * *

Cărţi didactice. Atât autorii cât şi editurile, se silesc să ne prezinte şi anul acesta ediţiile revăzute, îmbunătăţile, a manualelor didactice pentru cursul primar complect conform cu noua programă.

Pe lângă ciclul D. V. Ţoni, Apostol Culea, D. Teodosiu. Stanciu Stoian—cari prezintă o ediţie cu încercări de adaptare cerinţilor individualităţii şi a regiunii şcolarului— Ed. „Scrisul Românesc" a lansat câteva cicluri noui, dintre care amintim: Aurelia I. G. Dumitraşcu, Nic. Simionovici, Ec. P Volănescu, Eug. P. Cumpănici, Vict. E. Demetrescu. Manualele Prof. Radu Petre şi I Săndulescu au fost revăzute şi completate. Cetirile de exemplu, refăcute complect cu multe bucăţi noui, satisfac problema — ce preocupă pe autor şi al cărei reprezentant în ţara noastră este — centrelor de interes.

„Cultura Românească" realizând o frumoasă tehnică pedagogică, prezintă manualele reaprobate din ciclurile: I. Nisipeanu, T. Geantă — autori munciţi de crearea unui curent de înnoire pedagogică—Gh H. Costescu, I. Ciorănescu, H. Nicolaescu, G. Stoenescu şi—Petru Todicescu, Matei Dobrovici, Gh Ioan.

Ed „Cugetarea" prezintă atrăgător—în afară de ciclurile P. Ghiaţă, Ion Rotaru şi Const. Angelescu, I. Tacu, V. Condoiu, I. Dem. Demetrescu—şi trei cicluri noui, printre care primul având în frunte pe distinsul literat Ionel Teodoreanu, în colaborare cu: Al. Iacobescu, V. A. Gheorghiţă, Bălănescu, etc

In ed. „Socec", pe lângă manualele cursului primar elementar, au apărut „Carte de chimie şi mărfuri" pentru cl. VI şi „Lecturi ştiinţifice" pentru cl. VII secţia industrială D-nii Negulescu Şt. şi Antonescu A I. ne dau Abecedar şi Carte de cetire anul I şi II pentru adulţi, iar Scroba, Negulescu, Teodosiu Gr. şi Antonescu A. I., Cetirea anul III adulţi. **C. V. R.**

* * *

Dascăli ignoranţi. Ziarul „Izvestia" din 11 Septembrie, publică câteva lucruri foarte interesante privitoare la învăţătorii din oraşul Stalinsk din Siberia. Ziarul se plânge că în acest oraş nu se pot stabili învăţătorii fiindcă oraşul n'are locuinţe omeneşti, care să atragă fixarea acestora. De aceea la şcolile din localitate predau semidocţi. De ani de zile se ţin cursuri de vară pentru dascălii slabi. Rezultatele acestor cursuri sunt înspăimântătoare. Cu prilejul examenelor s'a constatat că cursiştii comiteau câte 10—25 greşeli în 80—100 cuvinte.

Şi nu numai în ortografie, ci şi în geografie sunt foarte slabi.

Astfel profesorul Buneiev, care predă geografia la cursul inferior, nu ştie care e capitala Rusiei sovietice. Profesorul Cerkasov, fiind întrebat care e capitala Angliei, a răspuns: Viena. La întrebarea, unde se află Geneva a răspuns: în Varşovia. Profesoara Zolotarevova a răspuns la întrebarea care e capitala Turciei astfel: Madridul, iar capitala Spaniei a spus că e Roma. Alţii n'au ştiut unde se află Kievul, Baku, Charkov şi nici câte republici sunt în Rusia sovietică.

Foarte mulţi profesori n'au nici o cunoştinţă de literatură în genere. De pildă n'au putut face deosebirea dintre proză şi poezie. Nu cunoşteau nici una din operile lui Tolstoi-Gogol, Gorki şi alţi clasici ruşi. Profesoara Kazaninova, la întrebarea ce clasici a cetit, a răspuns în felul următor: Puşkin şi Oneghin. Acesta din urmă a scris poezii pentru copii, a spus inteligenta profesoară din fundul Siberiei. **Cps.**

Insemnări şi Polemici.

O biruinţă. Luna asta *„Pagina învăţătorului"* a ziarului *„Curentul"* a împlinit cinci ani de apariţie regulată.

Încă din tinereţe, d. *Pamfil Şeicaru*, directorul acestui mare cotidian, urmărea cu multă dragoste şi în deaproape, munca grea şi viaţa plină de nevoi şi amărăciuni a dascălului român.

Şi n'a fost aproape număr din *„Cuvântul"*, iar apoi din *„Curentul"*, care să nu fi tratat vre-o problemă învăţătorească, sau să nu fi cuprins măcar câteva cuvinte pentru şcoală şi dascăl.

Era o bună inspiraţie a soartei, să unească pe acest neobosit luptător în domeniul ideilor sociale şi a publicisticei cotidiane cu neînfricoşatul conducător al destinelor învăţătorimei române, care este *D. V. Ţoni.*

Din contopirea acestor două energii inepuizabile a luat naştere *„Pagina învăţătorului"*, care timp de cinci ani a stat neclintit în straja intereselor noastre profesionale.

Cinci ani coloanele ei au îmbrăţişat sufletul învăţătorului necăjit, au vibrat, au plâns, au luptat şi au biruit, sub maiastra conducere a mult iubitului nostru preşedinte.

De aceia, pentru noi, acei în apărarea cărora a luptat, luptă şi va lupta *„Pagina învăţătorului"* a ziarului Curentul, aniversarea celor cinci ani de apariţie săptămânală a ei nu este numai o simplă aniversare, ci mai presus de toate : *o biruinţă"*.

Biruinţa sufletului, biruinţa cauzei noastre drepte, biruinţa şcoalei poporului.

Se cuvine aşa dar ca acum, cu ocazia acestui modest jubileu, să aducem din toată inima noastră prinosul de nemărginită recunoştinţă şi frăţească dragoste celor doi neobosiţi luptători: d. *P. Şeicaru* şi d. *D. V. Ţoni*, uniţi într'un singur şi mare gând : propăşirea şcoalei poporului, iar prin propăşirea şcoalei—propăşirea neamului românesc.

Redacţia

* * *

Nu e frumos. *După cum era şi de aşteptat colegul Mihai Popovici, preşedintele Asociaţiei din Bălţi, publică în ultimul număr al „Paginei învăţătorului" o notă în care desminte categoric ştirea comentată în numărul trecut de colegul Verzescu*

dela Sibiu, că în jud. Bălţi ar fi învăţători „propagandişti stilişti".

S'a făcut deci o zarvă deşartă şi ce e mai dureros, profund compromiţătoare pentru învăţătorimea basarabeană.

De aceia, credem că un control mai serios, asupra materialului ce se publică în „pagină", se impune din partea celor în drept. Cu atât mai mult că totul ce apare în această pagină, poartă pecetea oficială, deci şi răspunderea Asociaţiei noastre generale.

Ne ponegresc alţii destul. Este mai mult decât dureros să ne mânjim între noi, şi încă fără nici un motiv temeinic, ci numai aşa, de dragul unui domn coleg Verzescu din Sibiu, de a-şi vedea numele tipărit în „pagină".

Regretabil şi... nu tocmai frumos.

Am dori ca asemenea lucruri să nu se mai întâmple.

* * *

Şi pentru cei tineri. „Dacă avem dreptul să cerem corpului didactic să-şi îndeplinească cu sfinţenie înalta lui menire, avem în acelaş timp şi datoria să-i asigurăm situaţia lui materială, căci numai astfel el îşi va putea îndeplini rolul său, punându-şi toată munca şi tot sufletul la luminarea şi educaţia poporului nostru".

Aceste cuvinte, pline de o matură chibzuinţă a omului de stat şi adâncă dragoste pentru şcoala şi slujitorii ei, le-a spus d-l dr. C. Anghelescu, *ministru al instrucţiunii, în frumoasa-i cuvântare, ce a rostit-o la radio, în seara zilei de 7 Septembrie a. c.*

Nu sunt numai cuvinte. Aceasta o ştim cu toţii.

Trecând peste toate socotelile politice, riscând nu odată cu propria lui situaţie de ministru, d-l dr. C. Anghelescu, a impus prin marea sa autoritate respectul cuvenit faţă de drepturile materiale ale dăscălimei de toate gradele, ce erau în ultimul timp sistematic călcate şi în permanenţ neglijate de Stat.

Această atitudine de adevărat părinte, ca şi întreaga-i operă de ridicare a şcoalei poporului, l-a aşezat adânc în sufletul tuturor învăţătorilor, cari îl cinstesc cu toţii, prietenii ca şi adversarii săi politici.

De aceia, cuvintele de mai sus, au răsunat ca o mângâere şi înbărbătare în sufletul dascălilor. Şi mai cu seamă în sufletul acelor tineri, cari încă aşteaptă să li se facă dreptatea cea mare: să li se dea salarii omeneşti.

Işi poate închipui oricine ce viaţă duce un tânăr învăţător, plătit cu 1600 lei, sau 2300 cei definitivi!

Aceste salarii de absolută mizerie, am putea spune chiar de foame, distrug zi cu zi sănătatea, deci şi puterea de muncă, a elementelor celor mai tinere şi mai viguroase din învăţământ, cari reprezintă mai mult de jumătatea întregului personal.

Ce folos că va primi în sfârşit o leafă mai bună, peste 10—15 ani, când sănătatea îi este zdruncinată, energia epuizată, puterile roase de boli, sufletul obosit de necazuri şi ochii stinşi?

Şcoala îi este atunci nu atelier de creaţie, ci mai mult o povară.

De aceia se impune ca o necesitate de prim ordin, atât pentru viaţa personală a învăţătorului, cât şi pentru şcoală, care nu poate fi izolată de viaţa

lui, ca să se fixeze odată și odată dascălilor tineri un salariu omenesc, potrivit cu situația, menirea și nevoile lor.

Cu gândul la cuvintele de înbărbătare, rostite d-l dr. C. Anghelescu *la radio, să nădăjduim că macar acum, cu ocazia armonizării salariilor, dreptul învățătorilor tineri va fi ridicat la un minimum de salar, care nu poate fi mai mic de 3000 lei.* **V. N.**

* * *

Învățători numiți în jud. Lăpușna. Cu deciziile Nr. 166602/936 și 166603/936 M. I. P. a numit în județul nostru pe următorii învățători cu titlu provizoriu.

Portase David seria 1931, media 7,50 în com. Dănceni p. IV; *Porumb Șt. Ioan*, 1932—7,38, Grozești p. II; *Nagaievschi Mihail* 1932—7,25, Corjeva p. III, *Bodarev Ioan*, 1932—7,50 Bâcșeni p. I; *Guțu Ioan*, 1924—8,80 Tătărești p. I; *Puică Pavel*, 1932—7,83 Chetros Neamțu; *Manic Vasilie*, 1932—7,69 Onești Vechi p. I; *Văjăilă Alexei*, 1932—7,62 Negoești p. I; *Crețu Isidor*, 1932—7,56 Manoilești p. VI; *Lazăr Valentin*, 1932—7,50 Pârjolteni p. V; *Mazurenco Vladimir*, 1932—7,50 Pereni p. I; *Vârgolici Ioan*, 1932—7.50 Malaești p. III; *Axenti Nicolae*, 1932—7,50 Zberoaia p. I; *Dorobanțu Dumitru*, 1932—750 Calimanești p. I; *Iorgu I. Popa*, 1932—7,50 Afumați p. I; *Mămăliga Iustin*, 1932—7,44 Nisporeni No. 3 p. I; *Darie Vasile*, 1932—7,37 Ruseștii Vechi p. I; *Hagi Ilie Nicolae*, 1932—7,00 Nisporeni No. 1 p. IV; *Stănescu Toma*, 1932—7,00 Nisporeni No. 2 p. II; *Rachiteanu Gheorghe*, 1932—7,00 Bubueci p. II; *Buraga Nicolae*, 1932—7,00 Cimișeni p. III; *Ciuprina Pavel*, 1932—7,63 Costești No. 1 p. IV; *Romașov Anatolie*, 1932—7,50 Horăști p. V; *Gorbatăi Sebastian*, 1932—7,25 Milești Mari p. V; *Surdu Nicolae*, 1932—7,38 Curenii Noi p. I; *Damian Ion*, 1932—7,25 Dănceni p. V; *Jemăneanu Pantelimon*, 1032—7,13 Seaca p. I; *Filipescu Natalia*, Sc. aplicație Chișinău No. 1 f. p. I; *Bârca Eugenia*, 1932—750 Principesa Elena p. II; *Grosu Șefanzuțchi Claudia*, 1933—9,00 Spărieți p. II; *Macrimici Taisia*, 1933—8,12 Cuza Vodă p. II; *Dumbravă Larisa*, 1933—8,90 Sarata Galbeni p. II; *Simion P. Sofia*, 1933—8,00 Mândra p. II, *Petrescu Margareta*, 1933—9,21 Găureni de sus p. II; *Sion Valeria*, 1933—7,15 Iurceni p. II; *Ghița C. Anna*, 1933—7,45 Chetros Neamțu p. II; *Bajanschi Natalia*, 1933—7,38 Bâcșeni p. II; *Gheorghe Maria*, 1933—7,37 Lăpușna No. 1; *Badaciu Valeria*, 1933—7,31 Isaicani Grivița p. II; *Cazacu I. Maria*, 1933—7,25 Sahaidac p. II.

* * *

Dar pornografia? *In cursul acestei luni siguranța statului a făcut câteva descinderi la sediul editurii Hertz și a confiscat o serie intreagă de scrieri și broșuri cu caracter comunist, pe care această editură le tipărea intr'un număr mare de exemplare, pentru uzul organizațiilor comuniste clandestine.*

Foarte bine că în sfârșit autoritățile noastre s'au gândit la această editură, al cărei rost, nimeni dintre acei ce doresc binele societății și culturr românești, nu l-au putut niciodată pricepe și cu atât mai mult accepta

Păcat numai că şi de data aceasta se dă atenţie numai elementului politic, desigur de mare interes pentru liniştea şi ordinea publică, dar nu exclusiv.

S'au confiscat broşurile comuniste. Dar cum rămâne cu scrierile pornografice, pe care de zeci de ani în şir le răspândeşte în sute de mii de exemplare această editură, otrăvind, cu o perzistenţă diabolică, sufletul poporului român şi în deosebi a tineretului şcolar?

Nu există colţ de ţară românească unde să nu găseşti la băcănii, chioşcuri, librării, gări, etc. volumaşele cele multicolore, cu femei goale pe copertă, titluri excitante şi cuprins pornografic.

Laturea aceasta a activităţii editurii Hertz, prezintă un enorm pericol pentru moralitatea publică a poporului românesc. Ea este în acelaş timp şi un mare impiedîment în calea acţiunei de educaţie morală a şcoalei.

Dece dar autorităţile noastre o trec cu vederea?

Cum se poate admite ca un grup de speculanţi ordinari, streini de acest neam, dovediţi chiar a fi duşmanii lui, cum li se admite să deschidă şi să întreţină de atâta amar de vreme, în inima ţării, această oficină de otravă sufletească, din care zilnic se revarsă, împreună cu broşurile comuniste şi valuri de pornografie patentată?

Credem că a venit vremea când cei în drept trebue să pue odată capăt acestui scandal.

Să se oprească scrierile pornografice, de orice provenienţă.

Iar în ce priveşte editura Hertz, e bine să fie lichidată cu acest prilej. Dar lichidată, integral, radical şi definitiv. Adică aşa ca să nu mai fie.

Va fi un bun şi necesar serviciu, făcut culturii româneşti.

Vl. Neaga

Revista revistelor.

„Viaţa Basarabiei". Revistă lunară de cultură. Director Pan. Halippa. Redacţia şi administraţia str. Haralambie, 142.

No. 7—8 pe Iulie—August 1936, este închinat în întregime luptătorului naţionalist basarabean *I. Pelivan.* Cuprinde 200 pagini pe hârtie velină şi bogat ilustrat cu clişee istorice, din epoca mişcărilor naţionaliste de înainte şi în preajma Unirii. Costul lei 45.

Apare sub îngrijirea redacţională şi technică a d-lui Vl. M. Neaga cu următoarele colaborări: *N. Iorga, Pan. Halippa, Episcop Dionisie, Petre V. Haneş, I. Pelivan, Em. Catelli,* d. prof. univ. *Popescu-Prahova* decanul facultăţii de teologie din Chişinău, *Th. Inculeţ, Vl. M. Neaga, S. V. Cujbă, Em. Gane, G. Uţă, G. Bezveconăi, N. F. Costenco, Georgescu-Vâlcea,* etc.

Numărul acesta prezintă un deosebit interes istoric şi

naţional pentru viaţa românească a Basarabiei, de aceia îl recomandăm cu căldură colegilor.

No. 9 pe luna Septembrie a. c. este consacrat în parte memoriei marelui dispărut *Constantin Stere*. Pe lângă asta prezintă un material bogat şi variat, literar, ştiinţific, istoric, etc. Pagini 104 Preţul 20 lei.

Semnează articole, bucăţi literare şi poezii: *Pan. Halippa*, *Gh. Spătaru*, prof. *Th. Simenschi*, prof. *T. Porucic*, *G. Madan*, *N. F. Costenco*, *Vl. Cavarnali*, etc. Bogată cronică: oameni, fapte, însemnări, revista revistelor.

Totuşi, numărul acesta, dealtfel bogat în material şi bine îngrijit, a produs în rândul cititorilor o oarecare decepţie.

Constantin Stere, merita din partea revistei „Viaţa Basarabiei", şi în deosebi din partea acestei reviste, o atenţie mai mare, măcar numai pentru atât cât a făcut acest ilustru bărbat pentru Basarabia lui.

Şi apoi mai este şi Stere romancierul, ce îşi aşteaptă analiza critică pe paginile acestei reviste, care are destule pene bune pentru a o face.

Timpul nu e încă pierdut. De aceia aşteptăm...

No. 10 pe luna Octombrie a. c. Intre variatele bucăţi de proză şi poezie, semnate de *Vl. Cavarnali*, *N. F. Costenco*, *D. Vetrov*, *V. Pogoloşa*, *Th. Simenschi*, *T. Porucic*, *T. Nencev*, *Şt. Ghibirdic*, remarcăm în special articolul *„Revendicări"* a d-lui *Vl. Cavarnali*, care exprimă cum nu se poate mai bine tendinţa spre afirmare românească, culturală şi politică, a tinerelor generaţii basarabene, şi reproducerea articolului *„Limba şi geniul naţional"* de C. Stere, apărut mulţi ani în urmă în „Viaţa Românească" din Iaşi, dar care prin adevărurile eterne ce le afirmă, e veşnic actual.

Numărul are 64 pagini şi se vinde cu 15 lei.

Ne bucură faptul că prin cele trei numere bine redactate, *„Viaţa Basarabiei"* face încă un pas mare şi cuceritor pe terenul publicisticei româneşti în Basarabia.

Este o revistă care, prin penele maestre şi oamenii pricepuţi ce a reuşit să-i grupeze în jurul ei, promite mult,

pentru buna propăşire a spiritualităţii şi culturii româneşti în Basarabia.

* * *

„Din trecutul nostru". Revistă istorică. Director *Gh. G. Bezveconôi.* Apare lunar. Redacţia şi ad-ţia Chişinău str. Reg. Ferdinand No. 1.

După No, 31—34, consacrat istoriei Chişinăului, de o reală valoare ştiinţifică, tânărul cercetător al trecutului basarabean *Gh. Bezveconâi,* consacra No. 35 August a. c. aniversării a 20 ani dela înfiinţarea Asociaţiei *„In numele lui Hristos"* şi a 50 ani de preoţie a P. C. S. Ic. St. *Vasile Gumă,* vrednicul ei conducător.

Materialul publicat cuprinde istoricul acestei instituţii de binefacere, unică în felul ei, precum şi opera ce o desfăşoară. Pagini 48.

Preţul lei 25, e în folosul *„Asociaţiei".*

* * *

„Pagini Basarabene". Revistă lunară, literară şi de cultură generală. Director L. T. Boga. Redacţia şi ad-ţia Chişinău str. Cuza-Vodă No. 7. Abon. 200 lei.

No. 8, August 1936 (anul I), apare într'un număr de pagini redus pe jumătate, faţă de numerile trecute, şi cu un apel către abonaţi, în care roagă să-şi achite abonamentul datorat, întrucât revista nu e sprijinită de Stat sau altă instituţie.

Al. Al. Leontescu continuă *„La porţile răsăritului",* anunţând sfârşitul pentru numărul viitor. Face o caracteristică succintă a felului cum se oglindeşte spiritualitatea slavă, şi în deosebi misticismul ortodox în literatura rusă, insistând asupra lui Dostoevschii. Incercarea e destul de reuşită.

„O clipă" este o schiţă din viaţa şcolară a unei învăţătoare anonime, în care autoarea îşi descrie impresiile trăite în clasă, în timpul unei ore de aritmetică.

La P. S. domnul d. L. T. B. anunţă că manuscrisul acesta îl păstrează în sertar dela 1918, şi că îl publică acum, după

ce *„autorea s'a stins în tăcere într'un sat lăpuşnean"*, ca să arăte că a fost *„un suflet delicat şi un talent promiţător"*.

Ciudată socoteală! Noi credem că d-l L. T. B. ar fi făcut cu mult mai bine dacă publica această schiţă pe când autoarea era încă în viaţă. Poate că talentul ei promiţător, încurajat în felul acesta, ne-ar fi dat scrieri şi mai frumoase. Şi-am fi avut şi noi învăţătorii lăpuşneni o scriitoare.

Dar aşa, ce rost mai are acum, să încurajezi un talent mort, după ce ai ţinut debutul lui închis în sertar timp de 18 ani?

Dar... o fi şi aici vre-o raţiune, probabil de ordin redacţional. Ar fi interesant în orice caz să cunoaştem numele colegei. Aşteptăm ca d. L. T. B. să ni-l divulge.

Un anonim publică *„Sub stăpânire rusească"* (amintirile unui basarabean). Destul de interesant. Expunerea însă e cam greoaie şi puţin literară.

D-l Al. Bardier se ocupă în două articole de *„Strigoii în credinţa populară din Basarabia"*. Iar d. *S. M. Nicu* publică o schiţă descriptivă: *„Privelişti basarabene"* (Holercanii Orheiului) Bucată reuşită.

Într'un scurt comentaru d-l *Al. Velicinschii*, reînviază memoria pe nedrept dispărută a poetului popular basarabean *Tudosă Roman*.

O bucată fără rost şi fără senz e *„Crepuscul"* de Eli N. Şleahu. Deasemenea *„Pe malul Nistrului"* de T. Plop-Ulmanu. Mai ales această din urmă. Nici gândire, nici sentimente, nici stil şi nici înţeles. Şi apoi concluzia e cel puţin stranie: *Nici o altă viaţă sufletească nu are atâtea bogăţii latente ca cea slavă"*. Nu cumva e vorba de vre-o „bogăţie latentă", ce miroase a comunism?

Semnează poezii: *Olga Cruşevan-Florescu, Cezar Stoica, Magda Isanos*, un tânăr şi nou talent ce promite, *S. M. Nicu*, care pare a fi mai poetic în Holercanii Orheiului decât în „Cântec pentr'o inimă sfioasă", *Iacob Slavov, Al. Călinescu, S. Creţu* şi *T. Nencev*.

Apreciem talentul de o netăgăduită valoare a tânărului poet T. Nencev. *„Poemul asasin"*, însă, bine închegat ca formă, este scabros şi pervers ca fond. Păcat de pană.

Având un cuprins cu mult mai slab decât acela din numerile trecute, revista apare şi de data aceasta în condiţiuni technice ireproşabile, ca la Bucureşti. Este indiscutabil că din acest punct de vedere, tânără cum este, ea s'a situat totuşi dintr'odată în fruntea celorlalte publicaţiuni periodice din localitate şi fără doar şi poate va da o preţioasă contribuţie la regenerarea artei grafice în Basarabia.

* * *

„Luminătorul". Revista bisericii din Basarabia. Apare lunar sub conducerea unui comitet sub preşedinţia P. C. S. Icon. mitrofor C. Popovici.

In No. 8—9 (An. LXIX) semnează articole cu caracter moral-religios: Ic. mit. *C. Popovici*, Ic. St. *N. Grişcov*, pr. *V. Popovici*, pr. *Vl. Grosu*, etc.

Cronicar

* * *

„Revista de Pedagogie". Caetul II — anul VI — Aprilie—Iunie 1936. Apare la Cernăuţi ca organ al Institutului şi Seminarului pedagogic Universitar. Director C. Narly — Prof. universitar. Semnează articole d-nii *Traian Brăileanu* despre „Rolul social al învăţătorului", definit prin *teoria elitelor; Gr. Raţiu* despre; „Metoda specială a limbii latine". *W. Niefer* — despre: „Prima săptămână pedagogică" şi *I. Brucăr* despre: „Filozofia didacticei şi didactica filozofiei", note pe marginea volumului lui A. Libert „Philosophie des Unterrichtes"; precum şi o bogată bibliografie a noutăţilor pedagogice din ţară şi străinătate.

Important pentru noi învăţătorii de reţinut este articolul D-lui Prof. *Tr. Brăileanu* despre rolul social al învăţătorului, în care autorul acestui frumos studiu conturează personalitatea ideală a învăţătorului, ca *elită morală* şi *socială* în societatea românească. D-sa afirmă şi cu drept cuvânt, că *„învăţătorul nu poate fi „învăţător în şcoală şi cartofor, beţiv şi desfrânat în viaţa particulară"* — (pag. 114). Despre învăţătorii şi profesorii cari nu-şi îndeplinesc conştiincios datoria, D-sa spune că: *„sunt simple anexe ale manualelor şi, uneori anexe foarte slabe. Mai ales când au şi alte multiple ocupaţii: politica, pocherul, grija gospodăr iei, etc...* „Există o oglindă, curată ca cristalul, care redă chipul nostru ideal de învăţător, este sufletul şcolarilor noştri. Noi trebue să devenim şi să fim aşa cum ne cred şi ne doresc ei să fim: înţelepţi peste măsură, buni, drepţi, fără patimi şi păcate". *„Învăţătorul*, încheie autorul, *trebue să se vadă pe sine aşa cum ar trebui să fie, deci să-şi construiască imaginea ideală a personalităţii sale, după care să se călăuzească în toate acţiunile sale.*

Afară de acest studiu, darea de seamă asupra primei săptămâni pedagogice, arată problemele însemnate de care s'au preocupat conferenţiarii.

Ceeace am dori să subliniem, e dorinţa ca la anul viitor sa se organizeze şi de asociaţia noastră *„săptămâna pedagogică"*, la Chişinău.

* * *

„Cercetaşul" — revista cercetaşilor din România No. 5—6 pe Maiu—Iunie

1936. Apare la Bucureşti. Redacţia şi ad-ţia: C. M. L. a cercetaşilor str. Haga 5. Abonament 120 lei anual.

Apărută în condiţiuni tehnice ireproşabile, ca şi celelalte numere, — cu ilustraţiuni în text, — *instantanee* din viaţa cercetăşească, această publicaţie e una din cele mai bune dela noi din ţară, de acest gen.

Numărul este închinat în mare parte sărbătorirei zilei de 8 Iunie 1936 şi învestirei comandanţilor de unităţi cercetăşeşti.

Pe prima pagină ***M. Sa Regele*** semnează noua lege şi legământul cercetăşesc. Legea e cuprinsă în zece articole de-o mare însemnătate etică şi educativă.

Tot în acest număr e dată şi legea pentru organizarea şi funcţionarea Oficiului şi Educaţiei a Tineretului român (pag. 27). Interesante sunt articolele semnate de D-l V. C. „Cercetaşa eroină dela Jiu, Ecaterina Teodoroiu"; ***D-l Liviu Sîrca*** — „Deviza în cercetăşie"; SubLt. ***E. Dobrogeanu*** — „Cercetaşii seniori", etc.

Cronică cercetăşească şi tabloul comandanţilor distinşi cu „Virtutea cercetăşească".

* * *

„Căminul Cultural". Revistă de cultura poporului, Anul II — No. 8 Iulie—August 1936, — editată de fundaţia culturală „Principele Carol" Bucureşti, pentru uzul conducătorilor de cămine dela sate. Este o revistă foarte bună şi de un real folos învăţătorilor de oarece tratează probleme din viaţa dela sate—mediul în care activăm.

Revista are patru capitole distincte: ***„Indrumări"; „Fapte"; „Buletinul fundaţiei"*** şi bibliografie.

La îndrumări D-l Prof. ***D. Gusti*** — semnează un articol în care se ocupă de ***echipele studenţeşti;*** despre „întemeierea ştiinţifică şi încoronarea etică a muncii" la sate şi despre „şcoli de conducători de cămine". D-l ***H. Stahl,*** semnează articolul ***„Etica muncii în echipe"*** arătând importanţa idealului de viaţă ***în obştie*** şi morala celui ce se încadrează într'o comunitate de muncă. Mai găsim apoi în acest număr: „Inginerul silvic în munca culturală la sate" de ***Traian Heroiu;*** „Căminul Cultural" şi Higiena de Dr. F. Popu, un vestii propagandist cultural, care îşi propune să se ocupe de toate domeniile higienice dela sate.

D-l Stanciu Stoian semnează articolul „Echipe şi Cămine — iar D-l Apostol D. Culea — ne vorbeşte la „Fapte" despre ziua întrecerilor la înot şi vâslit.

Restul materialului publicat este închinat muncii echipelor studenţeşti la sate. O muncă vrednică de toată lauda şi mai ales o muncă constructivă şi patriotică. Editată pentru conducătorii căminelor culturale, această revistă e foarte bună pentru toţi acei ce colaborează pe terenul ridicării satelor noastre.

* * *

Buletinul O. E. T. R. No. 2—3 pe luna Maiu—Iunie 1936, apare la Bucureşti cu un sumar închinat preocupărilor de educaţie a tineretului român. Acest volum e închinat sărbătorirei ***străjerilor*** în ziua de 8 Iunie 1936.

Pe prima pagină: ***„Ordinul de zi către Străjeri şi Cercetaşi"***, semnat Marele Străjer ***M. S. Regele Carol II-lea,*** în care aduce mulţumiri şi laude cercetaşilor străjerilor, cari au luat parte la sărbătoarea zilei de 8 Iunie; găsim apoi, cuvântarea M. S. Regelui rostită cu această ocazie şi în care precizează că: „Lozinca noastră trebue să fie salvarea zilei de mâine, printr'o integrală educaţiune a tineretului".

I. P. S. S. ***Patriarhul Miron*** scrie despre „Biserica şi Străjeria". D-l ***N. Iorga*** „Ora Regelui". D-l Prof. ***Ştefan Şoimescu*** despre „Străjeria educatoare naţională", D l Prof. ***C. Rădulescu — Motru*** scrie „Iniţiare în străjerism". D ra ***N. Cămărăşescu*** despre „Problema femenină în cadrul O. E. T. R.".

Tot în acest număr este publicat regulamentul taberilor și coloniilor de vară. Norme de organizarea șezătorilor, instrucțiuni diverse, spicuiri de pretutindeni, recenzii, cronica vieții străjerești, poșta străjerilor; Bibliografie. In cadrul preocupărilor de educație, acest buletin e o serioasă publicație și merită să fie cercetată cu atât mai mult cu cât e închinat unei organizațiuni noui: — *străjeria.*

N. O.

* * *

„Țara de mâine". Revistă de probleme sociale politice și economice. Apare lunar sub conducerea unui comitet. Ad-ția și redacția d. prof. *V. Jinga*- Calea Mareșal Foch 63 Cluj. Abon. 100 lei. Ex. 10 lei No. 7—8, cuprinde: *„Chemare către tineretul din Ardeal și Banat pentru pace"*. Articole semnate, *V. Novac, C. Drăgulescu, I. Georgescu, I. Undrea,* toate consacrate diferitelor probleme de reformă socială și politică. Un interes deosebit pentru noi are articolul judicios și bine documentat al d-lui *I. Georgescu: „Școala și reformele mari ale statului"*.

* * *

„Pagini literare". Revistă de literatură; apare lunar sub îngrijirea d-lor *V. Beneș, M. Beniuc. T. Murășanu* etc. Ad-ția și redacția d. T. Murășanu. Piața Regina Maria N. 23. Turda, Abon. 180 lei. Ex. 15 lei. No. 9 pe Septembrie 1936 (an. III) apare cu bucăți literare semnate de: *I. Agârbiceanu, T. Murășanu- Gr. Popa, C. Stelian. Tr. Chelaru, V. Beneș, Il. Oana, Șt. Baciu, C. Anghe, Iescu, I. Neamțu.* Cronică, idei, oameni, fapte, cărți, reviste, însemnări etc.

* * *

„Însemnări ieșene". *Revistă ae literatură bilunară. Apare sub conducerea cunoscuților scriitori:* M. Sadoveanu, G. Topârceanu *și* Gr. T. Topa. *Red. și ad-ția Dr. Gr. Popa str. Păcurari, 32 Iași, Ab. 250 lei. Ex. 10. Semnează bucăți de literatură: M. Sadoveanu, I. Teodorescu, Tr Ionașcu (studiu social). Al. Stamadiad (versuri). Cronică, note, cărți, etc. Este o revistă care se ocupă și de problemele basarabene. Deaceia prezintă pentru noi un deosebit interes.*

* * *

„Cuget clar". (Noul semănător). Revistă de literatură. Apare săptămâna, sub direcția marelui nostru Profesor *N. Iorga.* Red. și Ad-ția Bul. Bonaparte 6 București. Abon. 140 lei. Ex. 5 lei. Nr. 13. Octombrie 1936, apare cu un bogat material de critică literară, direcția revistei având un pronunțat caracter combativ împotriva literaturii pornografice. Un deosebit interes prezintă articolul d-lui N. Iorga *„Presa și literatura"*.

* * *

„Gândirea". *Revistă de literatură, cultură și ideologie socială. Apare lunar sub direcția d-lui prof.* Nichifor Crainic. *Ad-ția și red. d-l N. Crainic str. Polonă, 38, București. Ab. 200 lei. Ex. 20 lei. In No. 7 Septembrie 1936 (an. XV) semnează:* V. Băncilă, I. Pilat, V. Papilian, V. Horia, D. Olaru, N. Crainic. *Idei, fapte, cronică literară, etc.*

* * *

„Sănătatea" Revistă ilustrată de medicină populară. Dir. fondator Dr. Sigmond Sigma. Red. și Ad-ția strada Triumful 7 (col. Papazoglu) București V No. 8 pe Octombrie 1936 (an. XXXVI) apare ca întotdeauna cu un bogat material de specialitate. Abon. 200 lei. Ex. 20 lei.

* * *

„România Administrativă". Revista pentru buna îndrumare profesională şi apărarea intereselor funcţionarilor administrativi. Apare lunar. Director *Th. C. Marinescu*. Red. şi ad-ţia Parcul Delavrancea Aleia A. 4. Bucureşti II.

* * *

„Gândul Vremei". Revistă de ideologie. Apare lunar sub conducerea unor distinşi intelectuali din Iaşi.

In No. 7 pe luna Septembrie (anul IV) semnează articole *P. P. Stănescu* „Degradarea şi dezorganizarea învăţământului universitar"; *V. Macin* „Dreapta şi stânga"; *I. Gruia* „Cronica literară"; *An. Rizescu* „Impotriva naţionalismului"; *C. R. Pascu* „Corespondenţa din Canada" şi *M. Uţă* „Cultură superficială". Cronică foarte bogată şi variată. Preţul lei 10. Ad-ţia şi redacţia str. Păcurari 18. Iaşi. Abonamentul anual lei 100.

Este o revistă serioasă care desbate multe probleme interesante de ideologie culturală, socială şi politică ce frământă actualitatea. O recomandăm cu căldură colegilor.

Cronicar.

Bibliografie

Gabrea I. Iosif „Semnificaţia studiului individualităţii pentru şcoala românească". 20 pag. Lei 25 Ed. C. R.

Rădulescu Motru C. „Românismul" 216 pag. Lei 60 Ed. C. R.

Vianu Tudor „Generaţie şi creaţie" 152 pag. Lei 14 Ed. Alcalay.

Brânză M. Em. „Indrumarea profesională academică prin metoda fişei pedagogice".

Sextil Puşcariu şi Th. A Nanu „Indreptar şi vocabular ortografic" (după noua ortografie oficială) 176 pag. Lei 60 Ed. C. R.

Const. Cumpătă „Teatru şi Educaţia" Iaşi 84 pag. Lei 40.

Ochirea ziarelor

„Pagina învăţătorului" a ziarului „Curentul" No. 3121 din 9 Octombrie, apare ca întotdeauna cu un bogat material, privind toate aspectele vieţii noastre şcolare.

In articolul de fond *„O aniversare"* d. *D. V. Ţoni*, preşedintele Asociaţiei noastre, ocupându-se de aniversarea a cinci ani de apariţie săptămânală a acestei tribune de luptă pentru dreptatea noastră şi a şcoalei poporului, aduce d-lui *Pamfil Şeicaru*, omagiile de iubire şi recunoştinţă a întregei învăţătorimi.

Sub titlul *„După transferări din oficiu, detaşări fără voie"* d-l *Th. Iacobescu*, vice preşedintele Asociaţiei şi deputat, ci-

tează o serie de ilegalităţi şi abuzuri cu transferări şi detaşări săvârşite de revizorul şcolar al jud. C.-Albă, rugând pe d-l ministru dr. C. Anghelescu să dispună încetarea lor.

Cât de dezastruos intervine politicianismul în şcoala din Cetatea-Albă, se poate vedea din următorul caz din cele multe, citate de d. *Th. Iacobescu*, pe care îl reproducem textual: *„Revizorul şcolar Brebenaru a dat ordin directorului şcoalei Luca Herovic, să steargă din recensământ 100 de copii spre a motiva desfiinţarea postului"*.

Sunt lucruri extrem de grave, acele ce le dezvălue colegul Th. Iacobescu. De aceia credem că d-l ministru dr. C. Anghelescu, al cărui suflet suntem convinşi cu toţii că nu doreşte şcoalei decât binele, va face să înceteze ruşinea politicianistă din C.-Albă.

„Învăţătorii şi stilismul" este articolul semnat de *Nic. Verzescu* Ocna-Sibiului, în care autorul cere excluderea din Asociaţie a celor câţiva colegi din jud. Bălţi, ce s'ar fi dovedit a fi *stilişti*, cu ocazia ultimelor turburări mistice, cari au avut loc în acel judeţ.

Nu ştim întrucât colegul *Verzescu* a fost bine informat. Noi, cei de pe loc, n'am auzit, şi nici presa n'a citat, nume de asemenea învăţători.

Pe lângă conducerea Asociaţiei noastre, ar fi bine ca de această chestiune să se ocupe şi autorităţile noastre şcolare din partea cărora aşteptăm: ori desminţirea celor apărute sub titlul de mai sus, ori măsuri drastice împotriva inconştienţilor, dacă de bună seamă sunt şi cari n'au ce căuta în mijlocul nostru.

Aşa cere prestigiul şcoalei basarabene.

In articolul *„Cercurile Culturale"* colega *Florica D. Ionescu*, dela şcoala de aplicaţie Piteşti, propune ca în locul conferinţelor intime, care nu dau rezultate, să se introducă sistemul *comunicărilor* şi a *dărilor de seamă* asupra lucrărilor noi apărute în literatura noastră pedagogică. Iar subiectul lecţiei practice să nu mai fie tras la sorţ, ci *ales*.

In *„Tot despre procurarea manualelor de curs primar"* colegul *D. V. Mândrilă*, dela Podul Hagiului Fălciu, pledează pentru a se da învăţătorului complecta libertate în a utiliza în şcoală manualele vechi sau noui.

O problemă de o deosebită importanţă practică pentru şcoală, ridică colegul *N. D. Marin* din Ţagu—Cluj, în articolul întitulat *„Pentru Casa Şcoalelor"*.

După ce descrie starea deplorabilă în care ajunge în mod inerent, după un an doi de utilizare, materialul didactic intuitiv, trimis de „Casa Şcoalelor", colegul Marin propune ca acest material (tablourile şi hărţile) să fie întâi pânzat şi cartonat de „Casa Şcoalelor", iar apoi trimis şcoalelor, care, neavând fonduri, nu pot face această operaţiune costisitoare.

Sub titlul *„Flacăra apostolatului nostru"*, colegul *G. Marinescu Trubaduru* din Bucureşti, tratează problema educaţiei integrale şi armonice a tuturor facultăţilor intelectuale, morale şi fizice ale elevului. Critică actuala programă analitică şi face unele sugestii în această ordine de idei.

Deosebit de interesant este foiletonul acestui număr, în care colegul D. M. *Crăciun—Moreni* descrie cu multe amănunte instructive cum se predau cursurile la şcoala supraprimară model din Satu-Lung jud. Braşov.

Lectura acestei descrieri, credem că ar folosi mult colegilor noştri, pentru orientarea lor practică în problema organizării temeinice a învăţământului supraprimar.

„Pagina învăţătorului" din No. 3128 Vineri 16 Octombrie a. c. De remarcat în deosebi articolul de fond *„Abuzuri degradatoare"* semnat de *D. V Ţoni*, în care preşedintele Asociaţiei Generale se ridică împotriva speculei, ce se face cu manualele didactice şi mai ales sistemului practicat de organele de control, care impun învăţătorilor cărţi de şcoală, adesea proaste, numai pentru motivul că sunt coinţeresaţi băneşte.

„Mă îndrept deci şi în această chestiune—termină autorul—către d-l ministru al instrucţiunii şi-i cer cu hotărîre, în numele tuturor învăţătorilor din ţară, scârbiţi de spectacolul la care asistă, să ia măsuri radicale, măsuri urgente, ca să se sfârşească un scandal şi o ruşine ce nu mai există decât în viaţa şcoalei româneşti".

In articolul *„Ultim apel pentru dreptate"* d-l *Th. Iacobescu*, preşedintele Asociaţiei din Cet.-Albă şi deputat, continuă să

citeze cazuri revoltătoare de ilegalităţi şi persecuţii săvârşite de organele de control din Cet.-Albă.

Astfel soţii învăţători *Anghelescu* au fost pedepsiţi dintr'o dată: el cu cenzura pe 12 zile, iar ea cu cenzura pe 30 zile şi amenda pe 5 zile, pentru un motiv cu totul derizoriu. Aceasta într'o lună care are numai 30 zile!

Din calea afară de revoltator este cazul învăţătorului Ilie Popescu, despre care d-l Th. Iacobescu scrie următoarele:

„Am cerut d-lui ministru să se ia măsuri, împotriva unui inspector şcolar dela Chişinău, care a tăiat din statele de salarii pe învăţătorul Ilie Popescu, din com. Pauleni (Cetatea Albă) şi care a aplicat pedepse ce nu puteau fi date, decât de minister.

„Dimpotrivă, inspectorul şcolar care a întrebuinţat prigoana, ilegalitatea şi abuzul, a fost felicitat de şefii săi întru politicianism, iar astăzi a început prigoana.

„Învăţătorul Ilie Popescu este din nou pedepsit, fiindcă a îndrăznit să protesteze, cu cenzura pe 30 zile (ordinul ministerial No. 82207 din 1936.

„I se răpeşte salariul tocmai în zilele acestea, când zace bolnav de congestie pulmonară, într'un sat minoritar, la margine de ţară, departe de rude, departe de prieteni, fără bucata de pâine.

„Motivarea pedepsei este cinică şi caraghioasă: „pentru lipsă totală dela datorie în răspândirea cărţii, limbei româneşti şi a sentimentului naţional, faţă de numărul de elevi şi locuitori minoritari, din acel sat.

„Probabil, învăţătorul oltean, din Vâlcea, cu numele de Ilie Popescu, i-a învăţat pe bulgarii din Culevcea, în limba tatară!

„E caraghios şi e monstruos, d-le ministru. Cinismul organelor de control, neruşinarea şi lipsa lor de omenie, întrece orice limită".

In concluzie, d-l *Th. Iacobescu* cere d-lui ministru sancţiuni imediate împotriva celor ce compromit autoritatea şi prestigiul său în Cet.-Albă.

Mai semnează articole destul de interesante: C. Enescu *„Mărturia unei generaţii"* şi *Gh. Secanu* Otopeni Ilfov *„Concurs fictiv"*.

* * *

„Gânduri pentru şcoală". Sub acest titlu d. N. D. *Popescu Zoiţa*, inspector general şcolar, publică în ziarul „Epoca" din 8 Oct. 1936 un articol foarte judicios, despre programele analitice şi surmenajul intelectual; iar în legătură cu aceasta vorbeşte de avalanşa de diferite activităţi colaterale şcoalei, la cari este supus astăzi elevul.

Reţinem următorul pasaj, plin de adevăr:

„Şcolarii noştri fac astăzi de multe şi de toate; sânt membri în fel de fel de asociaţii cunoscute şi necunoscute, iar părinţii lasă totul în seama şcoalei.

„Să-mi fie îngăduit a spune: Cu cât mai puţine preocupări străine de şcoală, cu atât mai mult bine pentru şcoală! In afară de cadrul străjeriei şi cercetăşiei, singurele organizaţii puse în slujba educaţiei tineretului şcolar să nu îngăduim amestecul atâtor societăţi.—sportive, anonime, sau cum se mai numesc,—înlăuntrul şcoalei. Să lăsăm copiii să-şi caute de învăţătură! Acesta este lucrul de căpetenie!"

* * *

„Pentru cei 1500 de învăţători". Intr'un articol ce poartă acest titlu d. D. Almaş descrie în ziarul „Zorile" No. 519 situaţia tragică a tinerilor învăţători numiţi în posturi.

Reţinem următoare descriere mişcătoare:

„Dar mi-i milă şi de cei care şi-au copt idealul în cuptorul aşteptărilor atâţia ani şi acum pleacă veseli că li s'a împlinit visul. Pleacă spre sate cu petecul de hârtie al ordinului de numire păturit cu sfinţenie şi pus la loc de cinste în buzunarul de desubt al hainei, roasă în coate şi tocită pe la mâneci. Pălăria s'a învechit; dar nu-i nimic. Va cumpăra alta din prima leafă. Pantofii, fiindcă ţin minte, de mult s'au cam scofâlcit şi-au căpătat răsuflători prin câteva locuri, stârnind ca nişte foale, la fiecare pas, praful drumului. In mână duce o geantă de piele roasă. E aceia cu care şi-a purtat cărţile şapte ani de zile. Intr'însa stau ghemuite două cămăşi vechi, spălate curat de mama şi parfumate cu flori de sulcină. Să le aibă feciorul plecat prin cele străinătăţi. Şi cum merge înainte, pe drumul spre satul la care visează de când avea doisprezece ani, căutându-l cu ochii spre muchia zării, fulgii rupţi din pânza acestei dureros de triste toamne îi ţes pe la gene pânza iluziilor",

După ce arată „realităţile" de care se loveşte în sat şi pe care cu toţii le cunoaştem, autorul încheie:

„Şi pe toate aceste, frate învăţător, pornit cu desaga idealurilor în spate, le vei face şi le vei îndura pentru 1660 de lei pe lună. Iar prima leafă, din care vrei să mai cârpeşti şi tu feţele exterioare ale idealului tău, ca de pildă pantofii, haina şi pantalonii, va veni ceva mai târziu, prin Decembrie, când viscolele disperării vor pătrunde prin geamurile sparte ale şcolii, făcând să tremure trupul tău slăbit şi să întunece para idealurilor tale".

Gustav

Viaţa satului

Expoziţia de animale. In cursul lunei Septembrie, prefectura judeţului a organizat în Chişinău pe câmpul sportiv o expoziţie de animale de muncă: cai, boi, vaci, tauri, oi, porci etc. iar într'un pavilion învecinat, o expoziţie a produselor săteşti: agricultura, industria lânei, lemnăria, doghăria, creşterea albinelor, etc.

S'a putut vedea cu această ocazie că în urma activităţii ce o depun autorităţile judeţene pentru redresarea vieţii economice a satelor, ţăranul nostru a început să privească şi să îngrijească altfel vitele de muncă, cari reprezintă sporul lui de căpetenie.

Pentru aceasta contribue mai ales *gospodăriile comunale model,* unde ţăranul poate vedea şi urmări în practică cum se cresc şi se îngrijesc vitele. Dela aceste gospodării el primeşte în mod gratuit, nu numai instrucţii, ci şi ajutoare efective, mai ales pentru regenerarea raselor.

Ar fi bine ca asemenea *ferme model* să se înfiinţeze în toate comunele. Alt aspect ar capăta atunci satul. Ţăranul va fi mai înstărit şi mai sănătos. Iar cu el mai înstărită şi mai sănătoasă va fi şi ţara.

Socotind după schema grafică a acestor gospodării, prezentată pe o hartă la expoziţie, munca fierbe, şi în curând dacă nu în toate, apoi cel puţin în cele mai multe sate vor lua fiinţă noui gospodării comunale.

E un lucru bun, care merită să fie lăudat.

Expoziţia de fructe. Nu mai puţin interesantă şi folositoare a fost expoziţia de fructe organizată în cadrul *„Lunei fructelor"* de către primăria oraşului.

Inaintea ochilor se revarsă o imensă bogăţie de bunuri pământeşti alese, cu care puţine ţări se pot mândri. Struguri, mere, pere, prune, gutui, nuci de calităţile cele mai alese, alină ochiul şi aţâţă gustul.

Privind, te cuprinde totuşi jalea când te gândeşti că toate aceste bunătăţi se vând cu un preţ de nimica.

Gospodarii noştri nu câştigă nici banii ce îi cheltuesc cu lucrarea şi îngrijirea viilor sau a livezilor.

Un ţăran din Călăraşi, ce adusese o bunătate de mere cum rar se poate vedea, imi povestea cu durere în glas că are 300 puduri acasă şi negustorii nu-i dau decât... 10 lei pe pud.

Alături de raţionalizarea agriculturii, valorificarea fructelor, a strugurilor şi a vinurilor constitue o mare problemă pentru economia satelor noastre, care se cere a fi imperios rezolvită.

Până va lua statul măsuri efective este însă o cale care poate îmbunătăţi simţitor această situaţie: *cooperatizarea producătorilor.*

Cunosc un sat unde învăţătorul a reuşit să cooperatizeze pe viticultori, care constitue majoritatea populaţiei.

Incercarea a dat rezultate foarte bune, iar cooperativa, care a aranjat anul acesta exportul strugurilor, e în plină propăşire.

In felul acesta se înlătură toţi speculanţii şi intermediarii veraşi, cari exploatează munca ţăranului.

Expoziţia de fructe a fost o bună demonstraţie a bogăţiilor ce le posedăm, dar în acelaş timp şi un prilej de reflexiuni triste în jurul neputinţei noastre de a realiza aceste bogăţii.

Manole

Ştiri şi fapte

Sărbătorirea d-lui Stelian Popescu.

Duminică, 11 Octombrie a. c., a avut loc la Arenele Romane din Bucureşti, sărbătorirea d-lui Stelian Popescu, *directorul marelui cotidian românesc* „Universul", *cu ocazia împlinirii a 20 ani de activitate ziaristică.*

Sărbătorirea a fost patronată de Prea Fericitul Patriarh al României Miron Cristea şi a luat proporţiile unei adevărate manifestăţii naţionale.

Au participat aproape 60.000 de români, veniţi din toate colţurile ţării, în frunte cu personalităţile mari ale vieţii noastre culturale, sociale şi politice.

Din partea şcoalei, au luat parte şi au cuvântat d-nii dr. C. Anghelescu, *ministrul instrucţiunii şi d-l* D. V. Ţoni, *preşedintele Asociaţiei generale a învăţătorilor.*

Toţi vorbitorii au adus elogii sărbătoritului pentru activitatea lui rodnică şi neintreruptă depusă timp de peste două decenii, întru luminarea opiniei publice şi permanenta apărare a marilor interese româneşti.

La rândul nostru, exprimăm pe această cale, vajnicului lup-

tător naţionalist, sincere urări de bine şi dorinţa ca bunul Dumnezeu să-i mai dea ani mulţi de viaţă, spre binele lui şi a neamului: românesc, căruia şi-a jertfit toată dragostea şi puterea lui de muncă.

* * *

Cinci ani dela moartea lui Thomas Edison. Duminică 18 Octombrie s'au împlinit 5 ani dela moartea lui *Thomas Alva Edison.*

Golul lăsat în ştiinţă de acest Arhimede al timpurilor noastre n'a putut fi înlocuit nici după o jumătate de deceniu.

Edison a făcut peste 1200 de invenţiuni, graţie cărora lumea a făcut în 50 de ani progrese technice mai mari decât în sute de veacuri.

A debutat prin a trimite simultan două telegrame pe aceiaşi sârmă, născoci apoi fonograful, lampa electrică cu incandescenţă, dinamul Edison, tramvaiul electric, acumulatorul cu nichel, contorul electric, a perfecţionat cinematograful şi a contribuit mult la crearea radiotechnicei.

Edison a dus o viaţă zbuciumată în prima tinereţe, trecând prin greutăţi materiale, dar nu pierdu nădejdea de a ajunge la o situaţie mai bună.

N'a făcut nici şcoala primară, de oarece a fost dat afară de institutorul său, care l-a considerat drept „cel mai prost elev al Americii".

Favorizat totuşi de norocul de a se fi născut în vremuri mai bune, Edison fu rând pe rând train-boy, vânzător de ziare, chimist, tipograf, editor, ziarist şi în cele din urmă inventator.

Intr'o zi pe când era un modest impiegat la Societatea telegrafelor din New-York, o întâmplare fericită îl salvă din situaţia sa precară: şurupul unui aparat telegrafic a căzut între două angrenaje, formând un scurt-circuit şi oprind funcţionarea aparatului. Două sute de ingineri şi maeştri au năvălit în sala telegrafelor, nimeni nu reuşi să pună aparatul în funcţiune. Edison observă accidentul şi a pus în funcţiune transmiţătorul Fu avansat pe loc inspector general technic

al telegrafelor din New-York, retribuit cu un salar fabulos.

De atunci începu ascensiunea sa.

Lui Edison datorim o bună parte a confortului vieţii de astăzi.

* * *

Zece ani dela moartea lui Victor Babeş. Acum zece ani, la 19 Octombrie 1926 a murit primul savant român, de reputaţie mondială, profesor dr. Victor Babeş.

Timp de 40 de ani, Babeş a fost profesor la facultatea de medicină din Bucureşti. Institutul de bacteriologie creat de el s'a bucurat de o reputaţie europeană.

Babeş a descoperit microbul sudoarei roşii, apoi microbii morvei, ai scorbutului, ozenei, infecţiunilor hemoragice, nomei, hemoglobinuriei boilor şi oilor, gigodiei, etc.

Tot marele bacteriolog român descoperi trecerea microbilor prin pielea şi mucoasele intacte, corpusculii cromatici, crosele, seroterapia turbării, etc.

I s'au oferit catedre la cele mai mari universităţi din Europa, dar Babeş n'a vrut să părăsească ţara noastră.

A fost membru al Academiei Române, membru al Academiei de medicină din Paris şi a altor instituţii.

Prin lucrările sale asupra pelagrei şi, a leprei a îmbunătăţit situaţia sanitară a poporului român.

Cărţile sale de bacteriologie au fost traduse în multe limbi. Opera sa fundamentală „Les Bactéries", alcătuită în colaborare cu savantul francez Cornil, a fost primul tratat de bacteriologie din lume.

De Babeş se poate spune că a fost un Pasteur al României.

* * *

Un muzeu al culturii ţărăneşti în Olanda. Olanda e ţara muzeelor. In nici o parte din lume, pe un teritoriu aşa mic, nu se află atâtea muzee ca în Olanda. In primul rând sunt marele muzee din Amsterdam, Haga şi Rotterdam. De asemenea şi în alte oraşe mai mici se află colecţii şi muzee bogate şi pline de interes ca de pildă la Haarlem, Leiden, Dordrecht, Utrecht ş. a. Majoritatea acestor muzee cuprind mărturii în legătură cu nevelul cultural şi economic al oraşelor şi satelor olandeze. Unul din acestai muzee, consacrat culturii ţărăneşti, se află la Arnhem. Ceea cee interesant, e că acest muzeu se află situat sub cerul liber.

Muzeul de sub cerul liber sau „Nederlandsch Openluchtmuzeum" cum sună în olandeză, se întinde pe un teritoriu de aproape 30 ha. şi e situat în apropierea oraşului de care e legat printr'o linie de tramwai.

* * *

O aniversare geografică. In ziua de Vineri 12 Octombrie 1492 Cristofor Columb, după două luni de rătăciri pe ape necunoscute, descoperea ţărmul unei lumi noui şi punea stăpânire pe insula numită apoi San Salvador. Aşa a fost descoperită America.

Această nouă lume şi-a primit numele dela a lui *Amerigo Vespucci*, navigatorul spaniol care, a desăvârşit descoperirea corsicanului,

Dela această dată epocală în viaţa Cosmosului şi în istoria lumii se împlinesc în luna aceasta 444 ani.

* * *

Când şi cum au fost aduşi cartofii în Europa? In Septembrie a. c. s'au împlinit 400 ani decând doi călugări spanioli au adus din Peru în Europa primii cartofi. Până la 25 Septembrie 1936 se spunea despre cartofi că aduc cu ei ciuma, sau că sunt perele diavolului. Astea au fost de ajuns ca în diferite locuri să isbucnească nemulţumiri. Populaţia nu vroia să cultive cartofii. In Franţa un adept al culturii cartofilor era Turgot, care în 1761 a dat un mare banchet cu mâncări preparate numai din cartofi. In 1778 un mare latifundiar francez, Parmentier, a început o intensă propagandă pentru cultura cartofilor. Acesta toată viaţa şi-a închinat-o acestei împământeniri a cartofului. Pe mormântul său a fost sculptat un coş cu cartofi. Pe timpul revoluţiei franceze Robespiere a ordonat ca toate grădinile şi parcurile regale să fie arate şi însămânţate cu cartofi. In sec trecut încetăţenirea cartofilor în Rusia a întâmpinat aceiaşi rezistenţă. In Rusia au avut loc scene nu lipsite de comic: locuitorii fugeau făcând semnul crucii când vedeau „merele diavolului". Pentru a-i convinge, prinţul Dolgorukov a pus să i se înconjoare un câmp cu gard înalt, iar înlăuntru a pus cartofi. Totodată a instalat şi un păzitor, căruia i-a spus în taină să se facă că nu vede dacă cineva vine şi fură. Băştinaşii au înţeles că dacă boerul îi păzeşte trebue să fie ceva bun. Au furat şi cartofii le-au plăcut. Nu mult după aceea au început şi ei să cultive.

Cps.

Poşta redacţiei.

In curând, urmează să se modifice decretul — lege pentru organizarea comitetelor şcolare.

Problema aceasta, având o deosebită importanţă pentru şcoală şi noi slujitorii ei, autorităţile în drept desigur că vor cere şi părerea asociaţiei noastre.

Pentru a ne putea pronunţa cu temeinicie chestiunea trebueşte cercetată de cu vreme şi studiată, din toate punctele de vedere.

Fiecare din noi, cunoaştem problema în toate amănuntele ei, şi avem ceva de propus. Or, părerea aso-

ciaţiei nu poate fi decât părerea noastră a tuturor, celor ce zi de zi ne lovim de greutăţile materiale, în care se sbate şcoala, în deosebi acea dela ţară.

De aceia, pentru a stabili o atitudine în această chestiune cât mai unitară şi mai corespunzătoare nevoilor reale ale şcoalei, revista deschide o anchetă cu următorul subiect: „*Cum ar trebui organizată întreţinerea materială a şcoalei*".

Toţi colegii ce se interesează de această chestiune şi au de spus ceva în legătură cu ea, sunt rugaţi ca să-şi expună părerile în scris.

Răspunsul trebue dat scurt şi clar, expunerea subiectului privind nu atât critica vechei legi, cât mai mult propuneri practice despre felul cum ar trebui să fie organizată în viitor întreţinerea materială a şcoalei.

Toate răspunsurile vor fi publicate pe scurt în revistă, iar apoi cercetate de o comisie, care, centralizând propunerile, va redacta o expunere documentată asupra problemei, ce va fi de asemeni publicată în corpul revistei noastre.

* * *

Folklorul prezentând un deosebit interes şi o mare valoare pentru literatura noastră, iar pe de altă parte învăţătorul fiind cel mai în măsură şi cel mai indicat de a-l culege din viaţa satelor, revista va da o deosebită atenţie acestei laturi de activitate cultural-literară a colegilor.

Pentru aceasta ea şi-a asigurat concursul d-lui profesor Petre Ştefănucă, *secretarul general al Institutului social al Basarabiei, şi specialist în materie, care în numărul viitor va da lămuriri practice de felul cum trebue cules şi prelucrat materialul folkloristic.*

Colegii cari au deja bucăţi culese sunt rugaţi a ni le trimite la redacţia revistei pentru a fi publicate.

* * *

Articolele trimise spre publicare trebuesc scrise cu cerneală, citeţ, pe o singură pagină şi sub semnătură proprie care angajează răspunderea autorului.

Cei ce doresc să nu li se publice semnătura, vor arăta acest lucru la sfârşitul articolului, indicând eventual un pseudonim.

* * *

Rugăm pe colegi şi colege să comunice imediat redacţiei şi administraţiei revistei orice schimbare de domiciliu.

Toată corespondenţa, ca şi materialul de publicat, se va trimite la noua adresă: Revista „Şcoala Basarabeană" Casa învăţătorului, str. I. C. Brătianu No. 87 Chişinău. Telefon No. 5—72.

* * *

Dela Banca Populară „Spiru Haret"

Se aduce la cunoştinţa d-lor membri societari că Banca nu acordă alt împrumut debitorilor cari n'au achitat cel puţin $^2/_3$ din împrumutul vechi. Aceasiă măsură, votată de adunarea generală şi până în aplicure de Consiliul de administraţie are în vedere o repartizare justă a creditelor între socieiarii cari doresc să facă împrumut.

Pentru a scuti pe d-nii colegi din judeţ de deplasări costisitoare la Chişinău, la sediul Băncii s'a instalat un aparat de telefon. Cei interesaţi pot căpăta orice informaţii prin convorbiri telefonice cu Banca, deplasându-se în cea mai apropiată comună unde se află aparat telefonic. Taxa pentru convorbire îl priveşte pe cel interesat a vorbi. Telefonul Băncii „Spiru Haret" poartă N-rul 5—72.

BANCA POPULARĂ „SPIRU HARET"
a Corpului Didactic din jud. Lăpușna

No. membrilor 691
Capital subscris —
Capital vărsat 2.292.308

BALANȚA DE VERIFICARE

Închelată la 30 Septembrie 1936

No. crt.	CONTURI	Debit	Credit	Sold debitor	Sold creditor
1	Cassa	9690857	9649092	41765	—
2	Capital social	5115	2297423	—	2292308
3	Taxa de înscriere	—	210	—	2100
4	Imprumuturi	8034574	4474033	3560541	—
5	Depuneri spre fructifiaare	1254989	1942889	—	678900
6	Dobânzi pl. la depuneri	—	—	—	—
7	Efecte de plată	—	140000	—	140000
8	Dob. la Efecte de Plată	—	—	—	—
9	Mobilier	45275	—	45275	—
10	Salarii	67600	—	67600	—
11	Cheltueli generale	9017	—	9017	—
12	Imprimate	4256	4071	185	—
13	Dobânzi datorate	20	20	—	—
14	Dobânzi și benef. diverse	11878	252339	—	240461
15	Dobânzi reportate	1586	69474	—	67888
16	Fond de rezervă	—	42228	—	42228
17	Depuneri d v. instituții	2603762	2597187	6575	—
18	Creanțe dubioase	5300	5300	—	—
19	Dob, înapoiate	—	—	—	—
20	Impozite	7398	—	7398	—
21	Contribuții Uniunei	—	—	—	—
22	Cassa de ajutor reciproc	197900	255700	—	57800
23	Fond cassa de aj. reciproc	17500	41612	—	24115
24	Fond mobilier	—	24188	—	24188
25	Fond cultural	5000	20682	—	15682
26	Fond pentru creanțe dubioase	5300	11130	—	5830
27	Fond pentru contrib. Uniunei	—	—	—	—
28	Fond imobil	—	158980	—	158980
29	Debitori diverși (Chelt. ramburs.)	—	—	—	—
30	Diverși creditori	568341	676733	—	108392
31	Capital Banca Centr. Cooperativă	12612	—	12612	—
32	Dobânzi reportete	—	—	—	—
33	Profit și pierdere	103745	103745	—	—
34	Efecte publice	8800	—	8800	—
35	Efecte de primit	190650	90000	100650	—
36	Imprumuturi convertite	7274	—	7274	—
37	Reduceri la imprum convert.	7274	—	7274	—
38	Fond. dobânzi datorate	—	20	—	20
39	Fond. reduc. impr. conv	—	7274	—	7274
40	Abonamente	200	—	200	—
	TOTAL LEI	22866223	22866223	3875166	3875166

Președinte, GR. BALAN

Contabil-autorizat, A. ZELENSCHI